

NÉPÜNK

KESZÍTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Strada Iosif Vulcan No. 4.
Telefon: 400.

ZSIDÓ HETILAP
Főszerkesztő Felelős szerkesztő
WASSERSTROM SÁNDOR LEITNER ZOLTÁN

ELOFIZETÉSI ÁRAK:
Belföldön: Hítközlegyeknek és vállalatoknak
500, magánosoknak: egész évre 300, félévre
160, negyedévre 85 lei. Külföldön: 120—80, 45,
25 cik. 180, 95, 50 dinár. 25, 15 Pengő. 5 Dollár.

Cuza uj erőre kap?

Cuza professor ur Berlinben volt. Goga pedig sajtójában ditrambusokat zengedez a nürnbergi szép napokról, amikor is a nemzetiszocialista örület tömegfelvonulások mákonyával igyekezett a kiábránduló német tömegek elernyedni náciista hangulatát dop-pingolni. Ugyádszik Cuzának és Gogának elég alkalom ez arra, hogy jobban megü-szítse a nagydobot, amelyre legszívesebben zsidók bőrért feszítnek, hogy annál nagyobb szót szöjlon. Most még csak a sajtóban adnak hangot és egy-egy „kilengés” mutatja az új nekibuzdulás erejét. Most még csak a csernovitzi gyorsan verlek meg utasokat és a lapokban dicsőítik a német példát.

Egy év óta vagy látjuk, hogy a liberális kormány dicséretes eréllyel állja útját minden jobboldali kilengésnek. Kemény marokkal és elszánt komoly akarással dolgozik azon, nehogy ismét felüsse fejét országunkban a barna vesszedelem. Nincs okunk egy percig sem kételkedni abban, hogy ezt a viszonylagos nyugalmat és atmoszférát a régi izdagák, a Cuzák és Gogák megtudják változtatni. De még annak árán sem fogják ezt tudni, hogy a többi romániai kisebbségeket azzal édesgetik, hogy csak a zsidók ellen irányul minden tevékenységük, viszont a többi kisebbségeknek kitűnő dolguk van a fascista országokban. Ez egyszerűen és tö-viden: nem igaz. Első áldozat készségtele-nül a zsidó, de a többieket, akik nem tar-toznak a többségi nemzethez, szintén nem kezelik kesztyűs kézzel. Vagy, ha igen, ugy azon a kézen: boxkesztyű van. Ismételjük. Mi nem hiszünk abban, hogy Cuza riká-csoló hangja messzire fog elhangzani. Sem a Tara Noastra nyomtatott beüti. A mai kormány kezét messzebb kell nyuljanak és erélyeseknek kell bizonyuljanak. Amin! azt mostanig is látjuk. És ez megnyugtató a romániai egymilliónyi zsidóságot. Hiszük, hogy továbbra is békésen dolgozhatunk az ország konszolidációja érdekében, még ha gurul is a berlini „rubel” és ha akad is po-litikus, aki a zsidók meggyörnyedt vállain akar pozícióba lendülni. Mi bizunk a józan-ságban és az „erős kézben.”

Getto-iskola

Made in Austria. Kétlőnd osztrák gyárt-mány. Schuschnigg kancellár új nagyszerű találmánya. Külön a katolikus és külön a másvallású tanulók. Így szól a rendelet. Viszont a gyakorlat mást mutat. A keresztény tanulók mostantól kezdve egy osztály-ban lesznek, viszont a zsidók ismét más osztályban. Tehát egy új modern gettó. Vajjon a milliárdnyi nehézséggel küzdő sz-rencsétlen Ausztria így akarja a nyugati demokratikusan érző közvéleményt a maga oldalára csalogatni? Kétségek nincsenek. Mert egy angol, vagy francia polgár nem is tudja jelfogni, hogy miért kell ezt behozni Európa közepén. Ezt a szegycenitjes rendelkezést, ezt a kulturszégycenit, amelyre példa csak a cárizmus idejében lártént. Külön zsidó osz-tályok a bécsi középiskolákban. Ez Berlin felé jelent barátságos gesztust. A gyűlölt-ködb gonosz náciizmusnak lenne ez hódolat? Annak a náciizmusnak, amely legutóbb is

80 millió márkát, tehát több mint három millárd leit költött Ausztria elliprására. Gettó a középiskolákban. A huszadik szá-zad nagyobb dicsőségére. Szegény zsidó gyermekeket. Már zsenge korukban megszok-talják velünk a gettó minden keserűjét. Egyik országban numerus-klausus, másik országban szegycenpad, most egy újabb zsenidős találmány: külön zsidó osztályok. Eyrészről ugyan emelni fogja a zsidó ö-n-érzetet és összetartásra való hajlamot. De nagyon drága ár ez ezért. Sok szimpátiá-val nézik a világ minden részén az osztrá-kok heroikus küzdelmét a barna vesszede lemme szemben. Bár az igazság az, hogy a barna szellem élt és virul Wienben. Csak nem horogkeresztet zászló alatt. Zsidó szempontról majdnem mindegy. Az iskola-gettó memento arra, hogy Schuschniggékat elvben nem sok választja el Hitlerrel. És ez nagyon fájdalmas, nagyon keserű...

Eden angol főpécsetőr a Népszöve-t-ségben nagy beszédet tartott, amelyben élesen kikel Ausztria zsidó ellenes politikája ellen. Azt mondotta, hogy amíg a világ nagyhatalmainak sok gondol okoz ennek a kis államnak fenntartása és önállósága, addig Ausztria üldözi a zsidókat, ugy, mint-ha Berlinből kapná erre az utasításokat. Lord Eden beszéde világszerte nagy feltű-nést keltett.

Vérvad-legenda Szlovenszkóban

Csehszlovákiában újra vérvadlegenda ütötte fel a fejét. Miava szlovák kisebbség-ben terjedt ez alkalommal el a hír, hogy Marton Annus 22 éves keresztény diáknak egy pozsonyi zsidó drogurista megcsopoltta vérért, — rituális célokra. A közséj kereszt-ény lakossága tömegbe verődve pogrommal akart elégtelést szerezni Marton Annusnak és már-már megkezdődött a bosszu-hadi-rat, amidőn a rendőrség gyors és erőteljes közbelépése ezt megakadályozta. Marton

Romokban hever templomunk tekintélye...

Véres verekedések a Tóra örömmünnepe-n a satumarei nagytemplomban

Be kell valljuk őszintén, hogy szegyenke-zünk önmagunk előtt, amikor lapunk hasábjai telik vannak templomi verekedésekké, atrocit-ásokkal, hogy templomaink tekintélye, áhítatos csöndje, méltósága és magaslatossága a porba hever. Így van Munkácson és így van Satu-maren, így van Careiben és így Oradean. Megdöbbenő hírek és részletek érke-ztek a satumarei botrányról, amely a Tóra örö-münnepe a satumarei templomban lefoylt. A Tóra örömmünnepe kellene legyen ez és a Tóra sir, amikor látja, hogy mi dul körülötte. A zsidó nem isznak, de azért olyan csatazaj és ordítás csapja fel a templom-i csöndet, amely nem méltó sem egy templomhoz, sem pedig a zsidósághoz.

A tényállás a következő: Amikor a satu-

Annus esete Vilhelm D. pozsonyi zsidó droguristával egyébként a következő volt:

Vilhelm D., zsidó drogurista, amidőn szolgálatába fogadta a 22 esztendő-s Mar-ton Annus't, meggyőződést akar szerezni arról, hogy a leány, aki gyermekét tapláni fogja, valóban egészséges-e. Elhatározta te-hát, hogy a pozsonyi klinikán vérvizsgálatot vétezt tőle. A vérvizsgálat mellett szólt az is, hogy a leány korábban Jarmila No-vozna prágai énekesnőnél volt szolgálatban. Marton Annus pár nappal később azt be-szélte egyik szolgálóleány társának, hogy elkübitölték, majd pedig lábától és külön-böző testrészeiből vért vettek. Ez a leány visszamondta a történetet a zsidó drogu-ristának, aki azonnal felvitte Martont a rendőrségre, ahol hivatalos vizsgálat álla-pította meg, hogy sem a narkozisnak, sem pedig sebesülésnek nyoma sincs a leányon.

Marton Annus ezután haza utazott Míavába, megjelent ott anyjával a csendő-r-ségen és megismételte Vilhelm D. drogu-rista ellen a vádját. A miavai hatóságok azonnal táviratot intéztek a pozsonyi rend-őrségre és közölték, hogy a helységben nagy izgalom uralkodik. A válasz gyors volt és a miavai hatóságok is gyorsan akcióbba lép-tek. Azonnal kibölték a helyiségben, hogy Marton Annus állítását nem felelnék meg a valóságnak — a pozsonyi rendőrtisztató-ság tanúsága szerint. Míavában most már csend van. A lekiismeretes hatóságok-nak sikerült a már-már elkerülhetetlennek tetsző pogromot megakadályozni.

Kétlőnd, s talán a sor iróniája, hogy épen Csehszlovákiában, Masaryk elnök or-szágában bukkan fel leggyűlölt a vérvad legendája. Annak a Masaryk országában, akinek világtörténelmi szereplésében igen fontos állomást jelentett a rituális vérvad-legenda elleni küzdelem. Ugyádszik Masaryk elnök világos és meggyőző intelmei sem elegendők, hogy ezt a mérgező legendát gyökeresen megszüntessék még szűkebb pátriájában sem.

Lapunk heti száma 12 oldal.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRATIA
„NÉPÜNK”
SZERKESZTŐSÉGE ÉS KIADÓHIVATALA
ORADEA
Str. Iosif Vulcan No. 4 — (Szerkesztő: 4) — Telefon 400

IMPRIMAT

igyekezett magának helyet csinálni és közben olyan tumulus, verekezés támadt, hogy megakadt az ima rendje. Örül láma keletkezett, mindenki a padokra ugrált leültek a főrabbi mellett álló elnök kalapját, majd súlyosan inzultáltak és kiakarták szorítani a templomból. Az örült nagy rendelleneséget végignézte a főrabbi is, aki látva a felzúgató kedélyeket, elmene-kült a templomból. Megjött a felkarcosolt közhangulatól, amely úgy tudta, hogy ez neki felsik, mert hiszen nála kegyvesztett lett régen Winternitz ros beszéd, hiszen helyette illette fogatlanul a ros-beszéd székbe, 22 éves vejét Lipet. A verekezés folytatódott, a Tórá visszavitték helyére és megállott minden további iszentszélet és a botrány folyton csak fokozódott.

Rendőrséget vesznek igénybe

Futólépésben jönnek a rendőrök és 8 rendőr a komiszárral az élen megpróbálja a rendet helyreállítani. (Rettenetes elgondolni, hogy Cariben minden templompadban rendőr ül, Münchenben rendőr áll a templom körül és kordont voltak, Oradean és Satumaren a Tóra örömmünepén, így örünek a Tórának, hogy verekednek érte. Rendőri asszisztenciával. A komiszár azt kérdezte, hogyan lehet a tumulusnak végetvetni. Mire a felzúgott tömeg azt

válaszolta, ha vissza ül a helyére Grosz David, az elnök. Erre az elnök leült a helyére és körülötte a rendőrök foglaltak helyet. Ismét kivették a torákat és megkezdődött a Tóra örömmünep. Nem lett chászén sem Winternitz, sem Grosz Dávid. Amikor a Muszáf ima vége felé közeledett fényes rendőri segédlettel távozott a elnök, miközben egy 500 fősnyi tömeg hogy tovább inzultálhassa, követte egészen a lakásáig és még ott is tovább rendőrök álltak a háza előtt, nehogy a tömeg, amely végsőkéig el volt keseredve, benyomuljon hozzá. Délután pedig főbbszázan tünteltek Winternitz rosbeszéd háza előtt, hogy teljes szimpátiájukról biztosítsák az ősz gaont.

Ez volt Satumaren a Tóra örömmünepén, és így hever romokban mindenhol templomeink tekintélye és régi mellsősége. Hát ha ezt látja a mai nemzedék ifjúsága, hogy épüljön a dolgokon és miképpen gondolják „vezérek” hogy ezek után lehet még a destruktív ciónak gátat vetni a zsidóság körében?

Hova jutunk? Mi lesz velünk, ha nem ébred lelkiismerete minden zsidó vezetőnek. Akár legyen az Teitelbaum Joél, akár hogy is hívják őket. Mert ha nem, meholnap minden zsidó mellé rendőr kell, nehogy kikaparját egymás szemét. És ha a Tóra ünnepeken így örvendének, mi lesz a hétköznapiokon?

A genfi diplomafák szerint:

Németország sohasem kapja vissza a Saarvidéket

— A népszavazás dönt véglegesen a Saarvidék sorsáról. — A zsidókérdés áll a Saar-probléma homlokterében

Genf. A Saarvidéken 1935 januárjában lefolytatandó népszavazás kimenetelének kérdése már hosszú hónapok óta a nemzetközi politika érdeklődésének homlokterében áll. A Népszövetség novemberben rendkívül ülészekon fog dönteni a Saar vidék ügyében. Genfi körökben tudni vélik, hogy a Saar vidék sohasem fogják visszacsatolni Németországhoz, ha a német kormány nem hajlandó biztosítani az ottani zsidók jogait.

jogainak biztosítását és ennek komoly szándékát, úgy a Népszövetség olyértelmű határozatot fog hozni, mely teljesen átölti a fűg-gövé a Saar-vidéknek Németországhoz való csatlósását, hogy milyen garanciákat ad Németországnak az ottani zsidó lakosság jogainak védelmére. A Népszövetség ezen határozatát akkor is meghozza, ha a saarvidéki népszavazás történetesen a Németországhoz való csatlósást mellett döntene. Aloisi gróf és a berni német követ között már megindultak a tárgyalások a Saar kérdésében.

A lengyel külügyminiszter genfi lépésének első eredményei:

Tömegesen bocsátják el a zsidó tanítókat az állami szolgálatból

Az Amerikában élő lengyelországi zsidók szövetségük úján memorandumot nyújtottak be a washingtoni lengyel követségnek. Az emlékiratban az amerikai lengyel zsidók szövetsége aggodalmát fejezi ki a lengyel külügyminiszter genfi lépése miatt. A memorandum szerint ez a lépés a mai politikai konstellációban súlyos következményekkel járhat a kisebbségekre. — Mialatt a lengyel külügyminiszter Genfben arról biztosította a sajtót és a Népszövetség tagjait, hogy Lengyelország saját kezébe veszi az ügyeket, a kisebbségeket, egész Lengyelországban elbocsátják az állami elemi iskolák zsidó tanítóit. Az állam által berendezett úgyszerű „szombati” iskolákat, ahol zsidó vallásosítás folyt, be akarják zárni és a zsidó hitoktatókat el akarják bocsátani. A Haint jelentése szerint a városi vajdaság területén működő és a költségvetésbe fel nem vett zsidó hitoktatókat el fogják bocsátani, annak ellenére, hogy ezek már 5—8 év óta szolgálnak vannak. Egy zsidó tanítókból álló küldöttség, amely a kormánytól interuenált, kedvezőtlen választ kapott. Vallásos zsidó szülők tömegesen jelentek meg a lengyel állami iskolák előtt, hogy tiltakozzanak gyermekeik szombati irásítványára ellen. A tiltakozó

szülők közül többeket letartóztattak. A Moment jelentése szerint zsidó tanítókat tömegesen bocsátanak el és lengyelekkel helyettesítik őket. Hír szerint Schorr professzor, városi főrabbi egy zsidó küldöttség élén fog a napokban megjelenni a közoktatásügyi miniszternél, hogy tiltakozzon a lehetetlen állapotok ellen.

— A Revizionista Unió a Saar-vidéki zsidóságért. Paris. — A cionista Revizionista Világunió a saarvidéki zsidóság érdekében nagyarányú akciót vezet be. A közeli népszavazás ugyanis annak a veszélynek teszi ki az illakó zsidóságot, hogy a hitlerista Németország fenntartásáig alá kerülnek vissza. A Revizionista Unió közponja ezért felhívást küldött szét az összes csoportjaihoz, hogy tiltakozó memorandumot szerkeszessenek Saarvidéknek Németországhoz való visszacsatolása ellen. A memorandumot a Népszövetséghez nyújtják be és követelik a zsidóság kisebbségi jogainak legmesszebbmenő védelmét. A revizionista Unió hasonló tiltakozó memorandumot küldött a Genfben tartózkodó illakó államok képviselőihez is.

— A Népszövetség előtt a palesztinai mandátum kérdése.

A Népszövetség főtitkársága hivatalos kommunikében közli Erik de Scavenius, a népszövetségi tanács dán delegátusának jelentését a Népszövetség hatós bizottságának tárgyalásairól, melynek során a Palesztina-mandátum kérdése is szóba került. A jelenléti löbök között a következőket mondja: „A hatós bizottság ülésén a palesztinai Zsidó Nemzeti Olthon kérdését több szómonk érintette. A lengyel delegátus ama reményének adott kifejezést, hogy a Népszövetség és az angol kormány lehetővé fogja tenni Közép- és Keleteurópa felső zsidó lakosságának Palesztinába való letelepedését. Ennek érdekében fel kell fokozni a cionista bevándorlást, tekintettel a palesztinai terület rendkívül kedvező gazdasági helyzetére, mely főképpen a zsidó lakosság tevé enységének érdeme. Perzsa és Irák delegátusai remélik, hogy a cionista bevándorlás nem lesz ártalmára a lennálló arab lakosság szerelét jogainak. A mandatárius hatalom képviselője — válaszban kijelentette, hogy a koránny egyoránt talja szem előtt az ország mindekt lakosságának az arab és a zsidó népességnek az érdekét. Hivalkozik a mandátum szövegére és a hivatalos kormánynyilatkozatokra, melyek szerint a zsidó bevándorlás a mandatárius terület befogadóképességétől függően kell, hogy szabályoztassék.”

— A zsidó — az ember és állat keresztjeződésének terméke. A zsidó Ha-nussent, a kiváló jöst és hípnótizért, bár Hitler uralmát már évekket ezeltől megiosolta lapjában a „Hellscher” ben, mégis meggyilkolták Berlinben a horogkeresztes terroriust. Minthogy most már a „Hellscher” nem jelen helik meg, a náci párt szükségesnek látta, hogy „Seher” címen új okkultista lapot adjon ki. Ez a lap írja egyik legutóbbi számában a következőket: „Az egyik hölyg médiumunk segítségével rendkívül nagy horderejű eredményre jutottunk a fajkulatás terén. E szerint a zsidókat egyáltalán nem lehet fajnak tekinteni, mert ezek csak az állat és ember keresztjeződésének termékei. Igen könnyen megérthetjük ezek után, hogy miért szeretik épen a zsidók azt a „természettudományos” teóriát terjesztieni, hogy az ember az állatvilágból származik. (Most tudjuk meg, hogy Darwin is zsidó). Hogy ez a teoria nem fedi a valóságot, azt mindnyájan tudjuk. A zsidóknál azonban ez az igazság. Lanz v. Liebenfels német kutató már 1904 ben kimutatta, hogy az emberiség részint iseni, részint pedig állati eredetű. A zsidók tern részint a népek állati eredetű csoportjához tartoznak.

— Nácitolvaj ellen nem vállalják a vádat. A náci párti helyettes vezére és ebben a minőségben Hitler helyettese, Hess Rudolf főzponti parancsol adott ki valamennyi párt-hatóság számára. Ez a parancs megtiltja, hogy a náci párt ügyvédtaggal zsidó ügyvédek képviselést vállalják olyan pörökben, amelyekben ellenfelük egy náci volna. Ha tehát egy náci lop, vagy síkkaszt egy zsidótól, akkor a kérosullat a nemzeti szocialista párt ügyvédtaggja nem képviselheti a bíróság előtt. Nemzeti szocialista ügyvédek nem állhatnak ki ajánlósorokat zsidó számára semmiféle közhivatalhoz. Nyilvános helyiségekben a nácioknak szigorúan kerülniök kell minden érintkezést a zsidóvallású németekkel. A náci, akik zsidó üzletek alkalmazottai, ezekben az üzletekben nem viselhetik a horogkeresztes jelvényt. Aki e tilalmak ellen vét, azt kizárják a náci pártból.

— Hitlerista propaganda. A párisi „Le Temps” az észak-afrikai és palesztinai hitlerista propagandával kapcsolatban érdekes statisztikai adatokat közöl, amelyből látniuk, hogy a német kormány havonta 3 560 000 aranymárkát költ el az észak-afrikai, egyiptomi, sirt és palesztinai propagandára. Eddig 60 könyvet adtak li arab és más keleti nyelveken. Mindezen művek az antiszemizmusznak a muzulmánok között való terjesztését szolgálja. A propaganda központot Berlinből írta nyílja a hírhedt Alfred Rosenberg. A központ ülésén havonta kétszer részt vesz Goebbels propaganda-miniszter is. Hitler a Keleten való propagandájával Anglia, Franciaország és a zsidók ellen dolgozik.

HETI GLOSSZÁK

A wischnitzli és belzi rabbikról

A feületesen olvasó, vagy akik mindenáron rosszindulatú tendenciát vélnek kiolvasni lapunkban a „csodarabbik” vagy a „chassidizmus” ellen, azoknek ellentérvül es dokumentumként álljon itt véleményünk egy ugynevezelt csoderabbiról, akiről ma már mi is kezdünk azon véleménymel lenni, hogy „csoda”, eleven csoda a mai rabbik között. Csoda azért, mert míg a satumerei „csodarabbik” állandóan tüzet szít, folyton átkozódik, mindenhol felfordítja a hitközség békéjét, és még a nagy ünnepek csendjét és áhítatát is, tulfülölt temperamentumával” hétköznappá teszi, amíg a munkási „csodarabbik” templomi és világi működése, annyira elfeljut, hogy bizony véres verekedések származnak belőle és átkokat szór előkre és hollakra egyoránt, addig a wischnitzli főrabbi, aki 20 eszter deje el Oradean (Nagyváradon) és alkalomuk van látni közölröl magánéletét és ezeket lekenységét, mintaképpül állithaljuk a többiek elé. Mintaképe ő azoknak a bölcs és nagyludásu, világhírű geonoknak, akik nem csak prédikálják, hanem gyakorlatban is keresztülviszik a béke jelszavát. Csak mi tudjuk, akik ismerjük a hitközségi és egyéb család kulisszatitkait, hogy hányszor akarták már leelevenni, belekényseríteni a wischnitzli főrabbit, hogy avatkozzék bele hitközségi harcokba, hogy foglaljon állást, egyik vagy másik irányban. És ő a bölcs mérséklet, az okosság, a valóságosság és igazi gaoni nagyság mintaképe, mindenkor megóvta háza nyugalmát és méltóságát. Husz esztendeje el Oradean és soha egyetlen rabbival nem volt konfliktusa. Soha egyetlen hitközségi vezetőséggel sem volt semmiféle össztűzközése. Imádkozik és tanul és hátorítja hivat az élet küzdelmeivel szemben. Nehogy bárki is azt gondolná, hogy perdig is, hogy mi „chassidizmus” közé tartoznánk, hogy talán bármiféle elfogultság vezénél tolnunk, hogy talán lekötelezettjé volnánk a wischnitzli rabbinak. A világrét sem. De tudjuk értékelni azt a végtelen békeszeretetet, azt a bámulatos mérsékletet és emelkedettséget, amelyet ő, csakis ő reprezentál. Mennyi harc szülte, mennyi vita magva lett volna a Hager udvar, ha nem ilyen, mint amilyen az ősz bölcs. Hogy dühnénk a harcok érte, körülötte és miatta, ha olyan volna, mint a munkások, vagy satumerei. De löle távol áll minden ilyenest. Amikor az oradeai hitközségi harcokban kértek, hogy saktér-kérdésben foglaljon állást, vagy hasonló ügyben, mi denkor elhárított megától minden és azt hangoztatta, ha beleránják, eltávozik a városból örökre.

Szabad „ASKO” gyorsmelegítő fürdőkályha

5 perc alatt meleg zuhany
15 perc alatt meleg fürdő
50%-os tüzelőanyag megtakarítás
Kapható minden jobb vas-kereskedésben.

Es nem mesél csodákat és termel legendákat magakörül. Éli abszolút és végtelenség mértékével mérhető vallásos életet, tanu és tanít — és békét gyakorol. Nem hirdeti, hanem gyakorolja. Amiért megérdemli, hogy az igazi és nem ál-nagyságok közé sorozza őt egész Izrael. És teszi is. Példa azzal, hogy a nagy ünnepekben több ezer híve jött meglátogatni, tisztelni hozzá és lélekben megújódva, felüdülve, elteltet a belőle kisugárzó békeszeretettől és nagyságtól, folytatják küzdelmes életüket, abban a hitben, hogy a főrabbi buzdítása értelmében, egy jobb esztendő következik, az előbbi rosszak helyébe.

Dr Cohen asszony, született: v. Hindenburg

A megboldogult Hindenburg főbornagy, birodalmi elnök Posenben született. És ennek nemárja oka vannak... A Posener Tageblatt értesít arról szűkszavuan, de a Hindenburg-család történetét megadja a hozzávaló adatokat. Mikor a birodalmi elnök atja, Robert v. Beneckedorf and v. Hindenburg 1834 ben a porosz hadsereg kötelekőbe lépett, azt kérte, hogy a poseni garnizonba helyezték, mivel ebben a városban két leánytestvére lakott. A két Hindenburg leány — egymásután — a városi egészségügyi tanácsosnak, Cohen Eduard doktornak lett a felesége. Cohen dr holland zsidó szűlők gyermeke. Londonban született. Posenben való letelepedése után csakhamar megnostrül és feleségével, a született von Hindenburg and Beneckedorf leánnyal együtt, élénk társadalmi életet élt Posenben. Az ő házánál ismerkedett meg a birodalmi elnök atja későbbi feleségével, a birodalmi elnök anyjával, Schwiebert Luizával, akivel 1845. október 17 én házasságot is kötött. Mikor 1847 október 2 én megszületett a kis Pál, a zsidó Cohen Eduard dr tartotta keresztvív alá.

Ennek a kis történelmi miniatürnek nyomán, támadjon bár a legnagyobb zűzavar a fajvédők berkeiben, okirattilag van megbizonyítva, hogy az őz birodalmi elnök a zsidó Cohen dr keresztfija.

Cohen dr egészségügyi főtanácsos és a birodalmi elnök nagynénjének házasságából származó gyermek származott. Nagyon szerelnök tudni, hogy ezek a nemárja, vajon résztvehetek a nagybátyjuk tannenbergi temetésén, vagy talán, mint idegenfajú, hűnös egyéneket elkergették a katalaik mellől?... Különben itt említhük meg azt is, hogy

Nürnbergi zsidók szomorú ünnepe...

Paál Jób eredeti riportja:
Münchenből, 5695 jomkipur után.
(Copyright by Job Paál and „Nepünk”. Utánszomszós ítos.)
Isten tudja miért, de nekem azt adta ajándéku a végzet, hogy madarak köllözése, levelek hullása idején, minden esztendőben más részén a világnak hallgassam körülök harsonását. Valahányszor elkövelezik az ujesztendő napja, tikkasztó nyári hőség után az enyhelt edő ősz, új padokba megyek, új emberek közé...
Idegen itt minden, csak egy a régi: a Mindenható, aki örökös feleltünk, véges életű emberek lörekeny sorsa fölött...
Tavaly ilyenkor a Tevere partján hallgaltam commentatore Sacerdotti fenköli prédikációját a rómaiak pártatlanul szép zsinagógájában, annak előtte a Magas Tétra egyik villájának szerény szobájában ültem a kölcsönkelt kopóli kanapé szögletén, ünneppeltem már Fierzenben, a templomban, ahol aranyos beherkedtek fehér márványon, hogy „eljött ide Viktor Emanuel, a népek királya, mert hódolni akart a Mindenhatónak, királyok királyának”, imádkoztam az Askenázium templomában és ott zokogott előttem idegen nyelven egy, a száműzetésben is hazájához

hű nép évszázados melódija pálmák közé épült alacsony templomban. Láttam kopóli könyvekbe merülve néger zsidókat, aztán megbámultam a kánort, aki frissen beretiválva, lakcipőben és aranyos keretű monoklivval modern dailamu-szöveget énekel. Együtt vertem a mellemet a hasszidokkal, akiknél fekete bárszöny-öv választja el derekukon a testől a szellemet, Figyeltem Löw Immanuel lélekemelő szónoklatát a szegedi Istenházában és együtt zokogtam azokkal, akiket elkergetett otthonról a gyűlölet...
Ebben az esztendőben a filozófus Egerland csillog szép templomában Münchenben köszöntöttém az új esztendő hajnalát.

ritus szerint ünnepek rós hasónokor a Miramonte felé vezető úton a híhü, jámbor zsidók. Sőt még ezekben a templomban sem fért el a sok idegen, a Hotel Wallhalla külön termében is rendeztek be zsinagógát.
A nürnbergiek számára.
Mert a nürnbergi zsidók, szegények és gazdagok, öregek és fiatalok az idén nem imádkozhattak odahaza.
Öt ezer hatszáz kilencvenöt tisi hónapjának első napján nem nyitok ki a nürnbergi zsinagóga kapu...
Nürnbergben nem futtak a sófárba...
Egyetlen nürnbergi zsidó sem vette fel vállára arannyal szegelt imakönyvet, a nürnbergi zsinagóga padjainak székén nem gyultak ki a gyerlyák. Nürnbergben nem lárták ki a frigyáda szekrényének függönyvel szegelt ajtaját, Nürnbergben nem prédikált a pap, Nürnbergben nem forgatták reszelték kezek, fekete táblás imádságos könyvek elnyúlt lapjait, a nürnbergi zsinagógaiban nem kívántak boldog ujesztendőt egymásnak az emberek és nem csókolta meg fiának homlokát az istentiszta zletet végzővel az anya...
Nürnbergben „PARTEITAC” volt 5695 róshás-óóján...
Az SA csapatok oszlopai vonultak fel a nürnbergi utcákon és Adolf Hitler tartott szónoklatot az emelvényen...

Közvetlen a Gara Nord szomszédságában
Hotel IMPĀRĀTUL TRAIAN (Terminus)
 szálloda
 București, Calea Grivitei No. 177. Telefonok: 3-5214 és 3-0065
 Az erdélyiek találkozóhelye Bucurestiben!
 Elsőrangú szálloda, felvonóval, központi fűtést és meleg vizet minden szobában.
 A szálloda egész személyzete beszél magyarul és németül. — A bérletre minden vonat érkezésénél a pályaudvaron van és díjmentesen szállítja a szállodába a vendégek poggyászatát

A munkácsi rabbi átkokat szór - véreznek a zsidó fejek...

Riasztólövés, tomboló verekedés a munkácsi nagytemplomban és kődobálástól sebesült emberek az uccákon a Megtérés szombatján

Munkácsról jelentik: A Megtérés szombatjának áhítata helyett, elszomorító tumultuózus jelenetek, botrányos verekedés verte fel a munkácsi nagytemplomot, amely mély szomorúsággal kell előltá a zsidóság széles rétegeit, felfogás és pártülönbség nélkül. Legszembetűnőbb napjainkban, amikor minden egyes zsidónak csak önmagával és lelki kiegyensúlyozottságának nagy dőlményével kellene eltelnie, akkor is csunya emberi indulatok törnek elő, úgy a vezetők, mint a tömeg részéről és ezzel a zsidóság belső erejét teszi véglegesen tönkre és minden respekthus elvész a környező népek között — és bátran mondhatjuk — joggal, mert ami napjainkban történik, az súlyos csapás a zsidó moralra és végzetes baj a zsidóság szempontjából.

Részletes tudósításunk a munkácsi eseményekről a következő: A munkácsi modernebb szellemű zsidóság természetesen taníttatja gyermekeit gimnáziumokban és utána egyetemeken. Ez így van régidők óta nemcsak Munkácsban, hanem az egész világon és ez természetes is, mert kell mindenkor zsidó intellektus, hogy a foglalkozásbeli megosztottság meg legyen. Kell a zsidó orvos, kell a zsidó ügyvéd, kell a zsidó mérnök és tanár, egyszóval ez a kategória is kiegészítője zsidó népi létezésüknek. Mert mi is lenne — és ezt a munkácsi főrabbiól is kérdezhettünk — ha 50 év múlva nem volna egyetlen zsidó orvos sem és gimnáziumot és egyetemet végzett zsidó intellektus?

Sabos tsuvtör Spira főrabbi felment a szöszékre és előbb arra a harca lett célzás, amely kizárta és a cionisták s a héber gimnáziumot fenntartók között már jórege fennáll. Tillakozott ő már régen a zsidó ifjak tarlita fása és harcolt a gimnázium létesítése ellen. Valóságilag szadisztikus az a gyűlölet, amely mindenkor megnyilvánul minden ellen,

a főrabbi a héber és általában a világi kultúra ellen folytat. Már azért sem zárhatják ki Dr Sternbachot, mert hiszen a hitközség tagjai között vannak szombatot nyilvánosan megszegő, tréfát evők is, akik ellen soha kizárás nem történt, viszont Dr Sternbach szigorúan vallásos életet él.

Ezután határozta el magát Spira főrabbi, hogy chérembe (átok alá) teszi Dr Sternbachot, megátokza a halott Bialkót és az élő héber gymnáziumot. De megátokozta az agudistákat is, akik az utóbbi időben „bűnös paktumot kötnek a cionistákkal és együtt-haladnak velük a palesztinai munkában.” Legalkalmasabbnak erre a sabossuvtól tartotta és szórta az átkokat, mintha ez volna a zsidóság legnagyobb gonja és baja. Nem Hiller és nem a folyton felbujtató újabb vérvád, Szlovenciában és egyebütt, nem a zsidók keserves életküzdelme és harca a folyton növekvő antiszemizmussal szemben, hanem egyedül a kizárólag a cionisták, a gymnázium és Dr Sternbach. A munkácsi főrabbi a következő szavakkal kezdte meg beszédét: „Az eltövelényedés és vallástalanság tüze lángolt föl városunkban az athenista héber gymnázium körül, amelynek irtásáék ki neve és tűnjön át emlékezetem...” Amikor a főrabbi súlyos átkait szórta, a templomban levő ifjúság plujozni kezdte a főrabbit és olyan lörmát incsenált, hogy Spira főrabbi félbehagyta a drosejtát. Oriási tumultus és verekedés kezdődött és kezdtek kiszorítani a fűteteket az előcsarnokba. Közben egy értelem gyermek riasztólövéskeket is adott le jótélapályával. Slüssel Dávid dajen urra kért a főrabbit, hogy folytassa beszédét, nehozy ug, lüssák, hogy a cionisták „gyözelek”, mire a főrabbi tovább folytatta „emelkedett hangon”, a Megtérés szombatjára épen „aktuális” szöszékösdással. Vágre vége volt a gyönyörű isentiszletnek és a főrabbi hazafelé tartott. Ekkor kezdődött el az uccai harc. A munkácsi rabbi egy chassidija elkállotta magát: Testvéreket üssétek a cionistákat és a testvéreket nehitogtak. Nagy kövekkel folyt a harc és közben egy fiatal diák és egy öregember véres fejjel terült el a kövezeten. A főrabbi kaftánja is lóbb helyen esakadt. Végül a jelenet fölött enyhén mosolygó rendő seg tagjai csináltak gummitökökkel rendelt Munkácsban, 5695 év kezdetén Sabos Tsuvtó emlékére és az Ur nagyobb dicsőségére.

Tekintettel arra, hogy Spira főrabbi az agudisták ellen is kiadó í már chéremet, s a belzi rabbival szembeni „álláspontja” is ismeretes, mi nem kommentáljuk itt az ügyet. Minden olvasónkra rábízuk, hogy alkalson véleményi magának erről a nem épen zsidó dicsőséget öregbítő tudósításunkról.

Az voltunk mindannyian, hogy a főpap szavaival most a nürnbergi menekültek felé fordul.

Hogy a szöszékről emlétszik meg azokról, akik fejenként ötven márkát fizettek és hét órát utaztak, csak hogy méltóan ünnepeljenek.

De másról szól a lelkész beszéde. A nürnbergiek maguk kérték meg őt: válaszson más témát, hiszen a kimondott szónak szárnnya van, áhröppühet a határonkon. És a szöszékről se esett beszéd rólok, akik bünbánonan verték a mellüket és imádkoztak azok helyett is, akik százezres tömegbe verődve tapossák lábba az irást és hintik szerteszét a gyűlölet magjait.

... Szegény nürnbergi zsidók. Megriadt tekintettel ültek a padokban és könnyes szemekkel hallgatták a sófár kürtszavát.

Összekulcsolták a két kezüket és a gondolatuk messze járt...

Fehér szélű felhőkkel együtt szaladt át az Eger völgyében, kihűlt tűzhányók elaludt krátere fölött, lankás domboldalakon, véres emlékü csatlalerek golyószántója réljein. Aztán megpihent oltalon...

Ahol most üres az Isen háza, de ahova visszatér még a béke, nyugalom és áldás...

... Hiszen Wallenstein csatáinak színhelyén is olyan hékénes szánja a rögöt a földművelő csillago ekeje...

És ha szólnak, akkor sem árad gyűlölet a beszédeikből. Ilyeneket mondanak: — A külföld rosszul van informálva. „Es ist nicht so arg!” A hírek (tulzoltak) Hogy mért jöttünk el? Hát utazni akartunk egy kicsit... Ha az ember egész éven át dolgozik, szükség van egy kis pihenőre...

Nem nyílt átokra a száju a hazájuk ellen. Odahaza tumbol a gyűlölet, existenciák válnak honatlanokká, megtelenek velük az internálótáborok, kivándorló hajók szomorú fedélközén indulnak új hazákba azok, akik pionírjai voltak a tudományoknak, irodalomnak és művészeteknek. Nürnbergben leeresztelt redőnyök mögött üres boltok köszöntik a felvonuló SA csapatokat, de a nürnbergi zsidók ill. távol a hazájuktól csell — imádkoznak...

Ölven márkát kellett fizetniük a kintzási vízumért, odahaza nem fogyaszhatták el ünnepebédjüket ősi rítusok szerint, a „PARTITAG” alkalmából nem nyithatták ki zsinagógájuk megszentelt kapuját, de — nem panaszkodnak. „Es ist nicht so arg” — mondják remegő ajkakkal — imádkoznak tovább a Mindenható Istenhez, aki annyi évezred óta mindig biztos révbe vitte Izrael hajóját.

... És aki minden biznnyal megváltást hoz a népére a szenvedésnek és a megpróbáltatásnak eme szomorú napjainban is...

Diamant Jakob doktor marienbadai főrabbi ünnepi szónoklata mindenkor esemény.

Hatalmas oszlopok horogkeresztjén tört meg az eláradt nap késői sugára és vigyázóállásban hallgatták százezrek a FÜHRERT... A nürnbergi zsidók pedig eljöttek Marienbadba...

Elsősor csak éppáran jöttek át. Aztán megérkezett egy külön autóbusz, majd másnap három autocar tartott hálót a marienbad póstánál. Aztán egymásután jöttek az autók, a vonatok zsufozva futottak be az indóházba. Harmadik osztályok fapadjaíról öszetört öreg emberek emellék a spárgával öszetört ösött cókócókójukat. Kézen fogva vezették unokáikat.

Az egyik hóna alatt szorította a sófárt. Imádságos könyv széle kandikált ki kopoll kabálájának zsebéből.

... Az öklüféjának az üvege medves volt... Megtelte a szállodák. Az előkelő luxushotelek és az olcsó penziók egyaránt. Korán reggel ott sétáltak a nürnbergiek a kolonadára, a Kreuzbrunnra, a Rudolfisquelleig, de fél nyolckor már valamennyien a zsinagógában voltak. Egyszóval az új zsinagógában két-száznegyven nürnbergi váltott és kapott belépőjegyet. A lóbbi imaházban sok százan imádkoztak...

Ill ülnek mellettem, előltem és a háтам mögött, jobbról és balról és hiába kérdezem őlet: nem felel egyik sem.

Évszázadok nagyszerű munkáját akarja lerombolni az oradeai Ullmann-rezsim

Sorozatos botrányok, erőszakosságok és üntetések jegyében zajlottak le az ősz nagyünnepék az oradeai templomokban

Fuchs Benjámin főrabbit beteggé tették az izgalmak, Ullmannék erőszakossága kikergette saját templomából

Az oradeai zsidóság legtekintélyesebb vezérférfiai a végsőkig elkeseredtek az Ullmann-terrorfiuk rémtettei miatt és kilépni szándékoznak a hitközségből

Noha már hosszú évek óta ugyszólván riadót fújunk az intézményes kultúrorthodoxiát veszélyeztető álchasszideus lörekvések ellen, mégis, ha most számolotvünk munkánkkal, akkor meg kell állapítanunk, hogy a riadó, a harc, a szüntelen küzdelem ellenére inkább hallgatunk eddig, mint beszélünk, inkább leplezzük a dolgokat, mint leteleztük volna. Valóban hiteltelent hangzik ez azok előtt, akik ismerik heroikus küzdelmeinket az intézményes orthodoxia ellenségeivel szemben, de meg kell vallanunk, hogy még is sokkal több volt az amit elhallgattunk, mint amit kikáltottuk, több volt az, amit az egyetemes zsidó érdekek szempontjából nem hoztunk nyilvánosságra, mint amit a közvélemény elé terítettünk.

Az elmúlt évek és a rohanó események azonban újra és újra meggyőztek bennünket arról, hogy ez a „kisebbit rossz” politikája súlyos veszélyeket jelent a kultúrorthodoxia számára, — és nem szabad hallgatnunk, nem szabad továbbra is felzárunk a rombolás erőreke. Az események törvényesíten meggyőztek bennünket arról, hogy beszélünk kell.

Beszélnünk kell mindenekelőtt az oradeai (nagyváradi) orth. izr. hitközségben dúló állapotról. Szólunk kell erről, mert eddig hallgattunk rólok abban a meggyőződésben, hogy így a legfényesebb módot és utat engedünk a hékés libonlatkozásnak. De épen a a hallgatásunkkal érleltük meg itt is azokat a feleltelen erőket, amelyek egyébként talán nem fejlődtek volna ki. De így kifejlődtek, megcrésdöltek és ma már a pusztulás, a mélység szelére feszültek Románia eme legnagyobb és legjelentősebb orth. hitközségének anyagi és erkölcsi létét. Az anyagi pusztulás egyelő arányban áll az erkölcsi pusztulással. Egyik kiemelti a másikat. Az erkölcsi romlás — anyagi pusztulásba öfeti a hitközség gazdasági szervezetét — ez pedig újra kiszélesít az erkölcsi süllyedést.

A front erőteljesen szervezkedni kezdett. Teitelbaum Joének, a mozgalom spiritus rektorának kiesi lett Carei (Nagyvárad) és müködési teránutát Szatmára helyezte át. Már pusztán ez a rabbiszékesere is formális vál-lásháborúvá terebélyesedett... De tévedtek azok, akik azt hitték, hogy a harc valójában csak is a szatmári főrabbi székért folyt. Nem, ez csak lepel volt, eszköz ahoz a harchoz, amely a kultúrorthodoxia ellen teljes erővel folyt... Ne vágnak azonban az események előbe. Tartsunk sorrendet, mert a front kiépítése nem volt ily gyors és főként nem volt ilyen egyszerű. Még egész sor hadibázi-szi kellett megszervezni, még elérkezett ideig az események

Azonos érdekek találkoznak.

Az a frigy, amely az említett harc során Teitelbaum Joel frontján és a központi iroda vezetése ellen álló Ullmann család között létre jött, nem szűnt meg Ullmann Salamon elhunytával. Nem is szűnhett meg mert az érdekek, amelyek ezt a szövetséget életre hívták továbbra is éltek és haladtak a maguk önfelelő módon kifejtett útjainkon. A Teitelbaum Ullmann érdekszövetség régi célokkal, de friss erővel kezdtek el újra a harcot...

Egyrészt állott Teitelbaum Joel, a szemlemi vezér, aki lörekvéseit eszmel jelszavak mögé bujtatta, aki a chassidizmus jelszavával operált, aki a vallás szent névre hivatkozott, aki szórta az átkot és iszurokat bocsájított ki — de valójában mindig csak arra gondolt, hogy miként szolgálhatja legjobban hatalomra törekvő hru érdekeit, miként illetheti be szel-szörten az egész világot, Malkitól-Jeruzsálemig egyéni kreatúrát, miként gázolhat legsikere-sebben keresztül a kultúrorthodoxia emines érdekein. Számára nem volt zsidó senki, aki nem nevére esküdött, számára mindenki megérett a gyehena fözére, aki nem őt támogatta világhatalmi lörekvéseiben. Röpültek az átkok, az iszurok és chéremek Teitelbaum Joel portájáról... de a front épült, fejlődött győzelem sen előre...

Másrészt állott Ullmann Ábrám, az oradeai hitközség volt és elcsapott jegyzője, — Teitelbaum Joel jobbán, mint szövetséges és fegyvertárs. Ullmann Ábrám, mint világi ember, már alig is hivatkozott eszmékre és alig próbált vallási jelszavakkal menőverezni. Ullmann Ábrám mindig világosan megmondta mit akar: PÉNZE, földi javakat, még a tulvilági üdvösség terhére is. És ezt a programotot dicsőretelre legyen mondvá mindig gerincesen keresztül is vitte.

Teitelbaum és Ullmann között tehát csak látszólagos ellentétek állanak fel. Csak kifejezési eszközök mákok, de a belső tartalom mindkettőjükénél azonosnak voltak: egyéni érdekek, kihangsúlyozása és keresztülhajsza az eszközökre való tekintet nélkül. A cél szentellett számukra minden. És milyen jól jött Ullmann Ábrámnak, midőn eszközeit nemcsak a cél, hanem Teitelbaum Joel is szentesítette. És Teitelbaum is mindenbiznnyal nyert ezen a szövetségen. Elszánt és mindenkész táborba kapott, akik fújták a lángot mindig abban az irányban, ahogyan a főrabbi irányította. És a lángok mellett maguk is meglengették tag-jajukat...

Igy volt ez akkor is, amikor újra aktuálissá vált a Központi Iroda vezetésének kérdése. A front akkor újra akcióba lépett, hogy Ullmann Ábrám kezébe tegyék le az orthodox hitközségek fölött gyakorlható vezetés hatalmát. Ez a terv ugyan nem vált valóra, de nem is vallott kudacrol. Mert nem lett ugyan Ullmann az iroda feje, sőt nem lett Teitelbaum sem, de az irányító hatalom mégis Teitelbaum Ullmann front kézébe került. — Nem egyszer mutáltunk már rá e hasabokon arra, hogy az orthodox hitközségek eme leg-főbb testülete milyen alacsony végrehajtó szervévé lett ennek az álchasszideus frontnak és miként segíti elő az intézményes orthodoxia szélhullást.

Legszembetűnőbben akkor jutott kifejezésre a Központi Iroda szervilis voltának ez a tendenciája, amidőn Erdélyben sorra comista intermariket kezdtek kinevezni az orth. hitközségek élére. A példát Satu Mare staluálla Teitelbaum Joel kezdeményezésére, aki mert legúlsan nem tudta elfogadni a salumerei főrabbi székét, egy comista intermaré (ideiglenes vezetés) nevezetelt ki a hitközség élére, amely szesz ünnepekéig között invitálta elán meg a főrabbit Satu-Marére. A Központi Iroda ekkor minden erejével helyeselt. Helyeselt akkor is, midőn a Teitelbaum — Ullmann frontdeklaráció más helyse-geiben Carabin sb. neveztek ki comista intermarékat. Ugyanakkor azonban chérembe tette mindazokat, akik comista intermarét akarnának bármely hitközség élére kinevezetni. A joglörás tehát Teitelbaum — Ullmann fegyverbarátság lett. Ha nekik volt szükségük comista intermarére, akkor az maga volt az isieni kinyilatkoztatás és vallási szentség, de ha más akart ezzel a fegyverrel élni, az nem kerülhette el az átkot és chéremet.

Ezért láthatjuk azon jelenséget, hogy a Központi Irodában valahányszor egy gyűlés van, a gyéren megjelent képviselőtestületi tagok mellett egy állandó terrorcsapat működik, amely ezen érdektársaság intésére vázai az utóbbi időben kellő eredményű „tisztogatósi” munkálatait és ezért sikerült az erdélyi orthodoxia számos kiváló főrabbi kidorogolása és elnémítása a Központi Iroda ülésén. Ezért kénytelen a gyűlésektől vagy látovmáradni, avagy hallgatni az oradeai, clujii, timesvári, baia marei, simleu-silvaniei, szigheti, dejii, ig-muresii, brasovi, fasnádi főrabbi és még sok más értékes tagja az erdélyi rabbiarnak.

Az Ullmann család restaurálja uralmát Oradeán

Ennek a harcoss szövetségnek eredményeként restaurálódott Oradeán (Nagyvárad) a hitközségi életben az Ullmann dinasztia uralma. Már éveket elszólt folytak az előkészítő munkálatok. Hamis rágalomokkal teli pamfletek, röpiratok jelentek meg a régi vezetéség ellen az Ullmann család részéről, Teitelbaum Joel pedig felhívást bocsájított ki, chérembe téve a régebbi regimemet, az Ullmann-törék-vések támogatása érdekében. Féklenen terror ütötte fel fejét az oradeai orth. hitközségben, amely újra készülletlenül érte a hékés mód-szerekhez szokott kultúrorthodoxia vezetőit és ez eredmény az lett, hogy Ullmann István, az

Ullmann dinasztia 32 éves fiatal, tapasztalatlan, de még sok rombolásra hivatott tagja, vette át a hitközség vezetését. Felvirradt újra Ullmann Ábrahám és kiterjed családjának napja. Újra ott létezik valamennyien a hitközség vezetéseben, amely számukra nem jelentett mást, mint a husos fazekat. És most már a hatalom birtokában kezdődött meg a nagy romlás, erkölcsileg, anyagilag egyaránt, amely inamár a főnk szélére vitte a nagymultu és nagyjelentű oradeai kultúrorthodox hitközséget.

Az erkölcsi romlás magyszórása Fuchs Benjamin főrabbi tekintélyének aláásásával kezdődött. A főrabbi ellen az Ullmann-front már azóta folytat elkeseredett harcot, amióta megválasztották főrabbinak. Mi ad tápot ehhez a harchoz, mi determinálja ezt a féktelen tekintélyrombolást? — az senki sem tudná józani és logikus érvekkel alátámasztani. Csak annyi bizonyos, hogy a főrabbi mindig utjában volt a kizárólagos önsz érdekkelet hajszólo családí érdekeknek, amely mindég a közöszség terhére akarta a tejfóit lefólozni. És ez nem tudja az Ullmann-front a főrabbinak sohasem megbócsájani. Elkövetnek mindent, hogy lerombolják a hívek előtt a főrabbi tekintélyét és elkövetnek mindent, hogy elkeserítsék életét, hogy fájdalmassá tegyék szá mára papi hivatásának belátóését.

A hitközség beléletében ugyancsak gyafurt eszközökkel használják és látszólk ki a jóhiszemű vezetöket, akik öntudatlanul lesznek az Ullmann erdekeltésg alátámasztói és szolgálták önsz családí érdekeit.

Praxis kérdése mindez. Mindössze arra gyótte rá, hogy olyankor is lehet vezetöszög gyülekelet tanári, amidőn azon az ö frakciójúkhoz nem tartozók nagyrézsze, egzisztenciális okok miatt nem vehetnek részt. Így aztán minden ellenvetés nélkül vihették keresztül akaratlakul és fogadtalhatják el a hitközség érdekei ellen folytatott leghafmeresedöb merényleteiket is. Mindennapi dolog, hogy az Ullmann család magánügyei és kölségei a hitközség kasszájából nyervek elintézését. Így aztán elhelyeznt már eddig is hozatértözöket, korteseiket és kivégezni ellenfeleiket. Így próbáltozta rokonukat déjennek behozni a hitközség terhére. Ha eddig nem is sikerült, de sikerülni fog, mert sikerülne kell...

Elég, talán, ha egyik köelmulban történt esetre hivatkozunk itt. Ullmann István elnököi felfeleltették a miniszteriumnál, hogy mint "rabbi" nem lehet egyttal hitközségi elnök is. A felfeleltést természetesen a magunk részéről elöljük, aminőhgy elittük annak idején azt is, midőn 1929 ben Ullmann István feljelentette Ullmann István a hitközséget, súlyos anyagi és erkölcsi károkat okozva ezzel. Feljelentette Ullmann István a hitközséget, hogy megakadályozza a hitközség központi terroriumán egy szórnyas-vágó felépítését, mivel közlisszasági és közegézségügyí szempontból a vérosra nézve azt károsnak minősítette és felfeleltetésében hivatkozott a törvény ama rendelkezésére, amely a vágóhidak helyét csakis a vérosan kívüli területen jelöli meg.

A hitközség feneketlen kasszája az agyné moszerolások érdekeben

Ullmann István elg egy éve elnöke a hitközségnek és a vele szemben történt felfeleltésekért a hitközség pénztára utján több mint 200.000 lelt fizetett ki. Így történt a legutóbbi felfeleltéssel is, amely egyébként kizárólag, csak az elnök magánügyé. Ullmann István ugyanis állítólag "aktív" rabbi tevékenységet fejt ki. Az alapszabályok értelmében azonban rabbi nem lehet hitközségi elnök is. A felfeleltetés erre az ellentmondásra utal és szankciókat követel Ullmann István ellen. A dolognak a pikantériája azonban éppen abban van, hogy a felfeleltést nem kívüli álló ellenség tette meg, hanem az elnök belső környezetének egyike. Ha már most az olvasó nem értené, hogy hogyan lehetséges ez, röviden megvilágítjuk azt a pokoli hátteret, amelyből kisarjad ez az ullmanni gyümölcse. — Nagyon egyszerű. Az Ullmann környezetet megteszi a felfeleltést, hogy aztán busás "kártilítés" elle-

Palesztinába akar utazni?

Forduljon azonnal a „Levanti” utazási részvénytársasághoz, Bukarest, Strada Smárdan 11, vagy az ország különböző városaiban lévő képviseleteihez, amely Önnek egy kényelmes, biztos és rendkívül olcsó utazást biztosít.

LEVANT

utazási részvénytársaság
Bukarest, Str. Smárdan 11. Telefon 329—83.

Képviselet:
Cluj, „Hermes”, Căi Feridean 13. Oradea, Strada N. Filipescu 13. Sibiu, Piața Unirii 25. Petroșani, Strada Bădăi Dăncău 1. Hușid, Căminul Jucăciak. Satu Mare, Kăz. Neinrich. Dej, Leák Samu.

nében visszavonhassa. Elmegy a feljelentés, hogy utána menjenek a „bizalmi” megbízottak, akik felülvizsgálják, hogy valóban mente feljelentés, milyen lépéseket készülni tenni a hatóság és végül, hogy felülvizsgálják egymást is. Elmegy egy ügyvéd, elmegy egy „meschiach” és elmennek a „rajek”, az özők, hogy nehogy újra valami turpisság történjen. Ullmann István maga is tudja, hogy itt zsebre megy a játék, azonban túlságosan nem izgatja őt a dolog. Mert a játék nem az ő zsebére megy. Nem is zsebre, hanem kasszára — az orth. hitközség kasszájára. Innen telik a felfeleltések visszavonására, innen telik az ügynökök, az ügyvédék és „rajek” kölségeinek fedezésére. A környezetet tehát gyártja a feljelentést, hogy aztán az elnök a hitközség kölségén kiküldje őket — elintézésre. És ők intéznek. Feljelentenek és visszavonnak. Minden folyik, mint a karikacsapás — csak éppen a hitközség megy közben lönkre. De ez igazán nem tartozik a dolog érdemi részéhez...

Amidőn a hitközségi kassa finanszírozza saját megsemmisítését.

Persze, persze, közben nemcsak a hazai környezetet kell elintézni, hanem jutalni kell a fegyvertársnak is. Elég ehhez, ha Tettelbaum Joel levél megírja és máris gurulnak az ezresek a főp lábai elé. Legutóbb arra volt szükség egy kis anyagi támogatásra, hogy Careiből sikerüljön kimoszerolni Horovitz Ábiss főrabbit. Tettelbaum itt és az oradeai hitközség azonnal átutalt 14.000 lelt a nemcs célra. A kampány természetesen sikerült. A Tettelbaum Ullmann front most is keresztülvitte akaratát. Horovitz Ábiss eltávolították Carei főrabbi székéből. Tehát most a hitközség, amely eddig az intézményes kultúrorthodoxia vára volt és amelynek tagjai ehhez a táborhoz tartoznak, ennek a hitközségnek kasszájából hagyja támogatni azt az áldhasszidus frontot, amely végső csapást készülni mérni az oradeai hitközség intézményesen kiépített kultúrorthodoxiájára.

Dróttakadály, ököl és gummitob

A fegyverszövség kimélyítésének szölli az az otromba támadás is, amelye. Jomkipurkor a mai vezetöszög a hitközségi tagok ellen intézelt. Nem az volt a célja a felálított dróttakadályoknak és a kivégezett gummitobos rendörhadsergeknek, hogy a hívek valószós díttatosságra vágjazzon, nem az volt a céljuk, hogy az Engesztelő nap szentiségét biztosítsák, — hanem ezzel a lénykedésükkel is csak dokumentumot akartak szolgáltatni a satumarei főrabbinak, hogy az oradeai hitközséget, meg akarata ellenére is, erőszakos eszközökkel kényszeríteni fogják, hogy feladják öszszadatos tradíciójukat. Satumarének szölli a dróttakadály, Satumarének szölli a rendörkodon és Satumarének szölli a kizlusa is. Mi más is lelt volna a célja? Hiszen Oradea nagytemplomban és másik 32 imaházban békésen és zavartalanul folyák le a hálaadó istentiszteletek, noha nem voltak rendörök, nem volt dróttakadály és nem csapák arcuk a hívek ezreinek mozgási szabadságát. Satumarének szölli az is, hogy Jomkipur napján hitláki a túzóllóságot, hogy a Kol-Nidre este széjjelzuggatott dróttöbnyeket újra rendbehozózzák. Satumarének szölli, hogy szilichoht minden napján rendörök karhatalommal kergették el a templom udvaráról azt

az iljuságot, amely még merészel templomba járni és merészel a hínektől a KKL perselyen keresztül pénzt gyűjtteni Palesztina szent földjének megönlítésére. Satumarének szölli az is, hogy Ullmann Ábrahám fia, M. Miklós, aki sohasem szokott ezen templomba járni, a hitközség képviseletében személyével és állandó rendörök karhatalommal bonija meg a békés hívek nyugalmát. Állalában az Ullmann regiem bevonulása óta az oradeai hitközségben az erőszak és a rendörök karhatalom domind. A hívek már félnek a templomba menni, félnek a hitközségi épületet megközelíteni, mert minduntalan ki vannak téve a rendörök brutáltságának. De a legnagyobb ünnepek alkalmával sincsenek megkímélve a hitközségi tagok. Sőt, Ekkor még inkább szabadjárva engedik a rendörök külföldimények müködésél és kettözött örszemek cirkálnak mindenütt. **Miért van erre a szörnyuralomra szükség? Mitől fél az Ullmann-front? Vagy kit és kiket akar ártalmatlanná tenni? Beförök, büncözök, gonosztevök járnak-e a zsidó templomba, hogy örizni kell fa-lait még a szent napokon is? Vagy talán éppen az Ullmann-dinasztiának vannak örizni valói?** Tény az, hogy erre az erőszak uralomra nem sajlálják a hitközségi tagok verejtékes adóffizereit. Legutóbb is csak 18 000 lelt fizetett ki a hitközségi pénztár a rendöröszög asszisztenciáért. De nekik megéri.

A legfelháborítóbb azonban a dologban az, hogy az Ullmann-front egyetlen tagja sem látogatja a zárd uecal nagytemplomot. Csak terrorizálni jönnek, „áttatósodásukat” mshol végzik el. De ha erőszakról van szó, akkor felvonulnak a GПУUllmann legények és „rendel” teremnek a templom előtt. Így verék meg a legutóbbi szombalon is egyik Katz nevű „ellenfelület”, akinek büne mindössze az volt, hogy elégedetlenségének adott kifejezést már többször a jelenlegi vezetöszög munkájával szemben. A GПУUllmann legények pedig nem szeretik a kritikát és főként nem szeretnek vitalkozni. Azt az egyszerű „elintézés” módot választótták tehát, hogy a szent szombat napján a templom előtt Ullmann Ábrahám három fia a yba föbe verte Katzot, nehogy máskor is kedve legyen vitalkozni és önláló véleményét alkotni.

A terror olyan foka fűződik már a GПУUllmannhoz, hogy pusztá megjelenésük is elegendő ahhoz, hogy a hívek nagyrézsze elhagyja a templomot.

Arról a botrányról, amely Jom-Kippur napján lejátszódozott arról részletesen megemlékeztünk legutóbbi számunkban. Legfeljebb csak annyit fűzhetünk meg hozzá, hogy a főrabbi már akkor sem fölötötte a nagytemplomban a napot, hanem egy kis imaházba ment és csak a Neila ima előimádkozásához érkezett vissza oda.

Főrabbi, aki nem vállalja, hogy az Ur előtt hitközségének szószöjője legyen.

Élénk fényt vetl a tarhatalan állapotra ez a szokatlan hangú és tartalom dröse, amelyet Fuchs Benjám főrabbi Kol Nidre előtt tartott. Kiemelkedik ez a beszéd a sablonos papi szóoklatok közül, érdemes tehát, hogy megemlékezzünk róla. A főrabbi többek között a következőket mondta: „Hogyan lehetek én szószöjője az égi trónus előtt annak a községnek,

amelynek vezetői nem tisztelik és nem respektálják saját főrabbiukat. — Könyvek csillogtak az ősz főrabbi szemében és az elfogódoit hangulatan valószóggal tragikus aláfestést kapott minden szó, ami elhagyta ajkait. *Vádbeszéd volt ez a mai oradeai hitközségi rezsin ellen, amely nem átalja, hogy allandóan ujjathuzzon főrabbiával, kiadott rendelkezéseit nem respektálja, szavát nem máltafja elég figyelemre és valószós anarchiát teremt ott, ahol mindörkor a főrabbi szava és tekintélye volt az a fix pont, amely körül minden hitközségi és vallási megnyilatkozásnak összpontosulni kellett.* Nem lehet szószöjője és nem is vállalja, hogy a földöntúli hatalom előtt teljes szívetlálljon éreltük, akik — szimbólikusan bár — de nem állanak mögötte azzal a hitel és azzal a becsüléssel, amelyet jogosan elvárhat.

Ide züllet a régi oradeai (nagyváradi) orth. nagy hitközség a mai rezsim alott, hogy Kol-Nidre estén állítja ki róluk ezt a súlyosan tarhelő bizonyítványt — az arra leghivatottabb főrabbi. És az elnök, aki máskor el sem megy meghallgatni főrabbiát, — ott állott pléharcával és szemforgatásával, hogy meghallgassa, de ne fogadjá meg a főrabbi hírsába csukló panaszát. Ahoz ő tul Ullmann, hogy még szíve is legyen. Ennek Jomkipur utáni napon tartott előljárászög ülésen megfelelő kifejezést is adott terrorfival. Fuchs Benjamin főrabbi ugyanis anyagi csapás érte és arra kérte a hitközséget, hogy segítse ki egy kölcsön erejég. Ezt elutasította a rosszak és gonoszszak zsinálja. Az elutasítás formájá pedig annyira durva és otromba volt, hogy kvalifikálatlansága mellett, minden jóérezés zsidóinak arcába kergette a vért. *A hitközség lelkipásztorát valószóggal kintpadra vonták, hogy személyét megsegyéntsék. A gazdag elnöknek jut pénz, hogy teljesen magánügyét elintézzék, viszont a főrabbiat nemcsak szikkkelbilen jártak el kérelme teljesítésénél, de még meg is sértezték.*

Szimchesz-Tóra-i finálé.

Ilyen körülmények közöli köszönlött Oradea orthodioxijára a Szimchesz Tóra ünnepe, amidőn az egész világon örmünnepeket ill a zsidóság. Az erőszakosság fináléja volt az ünneplószög napja. A sátoros ünnepek békességesen telt el. Annál is inkább remélhette a zsidóság, hogy nyugalma lesz, mert hiszen a közudatba ugy ment áll, hogy Ullmann M. Miklós ellátották a nagy templomba való járásától és még inkább az ott való szerepléstől. De elihogy kezdődött a Simchestóral reggeli istentisztelet az Ullmann megjelentek ott és ugy látszik, hogy tovább akarták folytatni visszatásozó kellemtelen és felháborító szereplésüket. *Amikor az Ullmann megjelentek a templomban és GПУUllmann M. Miklós a főrabbi állése mellé nyomult fel, minden szégyenrezt nélkül és minden jóérezést félretéve, akkor a főrabbi nem tudta magát tovább tartóztatni, öszszhajtozta taliszját és kistett a templomból hogy a Calea Victoriei uecai templomban folytatssa imáját. Amikor látták a hívek, hogy a főrabbi sápadtan és magaból kivéve elhagyja a templomot, azonnal mentek ők is. Az oradeai orth hitközség legfőbb adóffizető és legtekintélyesebb hível hagyaték ott a templomot, ahova közöltük többben 45 év óta járnak, amióla ez a szép templom falépill. Nem bírták látni ennek a GPU legénynek arcát és a hátuk borsódozott, amikor arra gondoltak, hogy még a „koffé”-kat is lezza arca elosztani. A főrabbi elkeseredése és felháborodása annál is inkább érthető, mert hiszen a ez terrorlegény már egy-izben a főrabbit saját lakásán inzulálta, nem egy ugynevezett „talmudochom”, hanem egy mindentől elrugaszkodott uccogerekei tempójával. Kimondottan a főrabbi provokációja volt ez a templomi scéna is, amelyet a mai hitközségi vezetöszög azért inszenál, hogy a kedélyeket újból és újból csak felizgassa. Céljukat elértek, mert a hitközség számos előlekt, soha nem politizáló, legbékésebb tagjait keserítette ez el és most kinyílt a szemük.*

Egyetlen alkalom olcsó utazás!
8 nap
3.950 Lei
Budapest Bécs
okt. 20-28

Ebben az érban benne van a kollektiv utlevél, vízumok, elsőrangú ellátás, körülzások auto carral, látogatások stb.
Jelenkezés :
Comp. Rom. de Voiaj si Turism Cluj.
P. Mihai Viteazul 40.
Telefon : 502

Most már látják, hogy a GПУUllmann maffia mit akar és főleg milyenek az eszközei. Most már látják, hogy a zarnok és degenerált Ullmann elnök és a súlyos bünei miatt elcsapott főlegző fia, mire képesek. Csak az a bémulatos, hogy az emberek még mindig elég békések, hogy csak remény tüntetnek a gonosz szögnak és izléstelenségnek eme nagyszerű torán. Ahelyett, hogy ezeket az igazt küfurokat, akik az istenhítblő csináltak mindég üz lelet, kivernék a templom megszentelt falai közül. Ezeknek a moraliter legalacsonyabb fokon álló individuumoknak, akik előtt nincs tekintély és nincs tisztelt, csak fűkeveszett uralmi vagy az ízelet szent nevében, akik egész hitűket, vallásukat, a ok intézményeiket pénzszörszre használják fel, ezeknek nincs többé egy perceg sem helyük a zsidó közéletben.

Azért írjuk ezt meg részletesen, hogy az erdőlyi zsidóság egészében lássa azt a terrormunkát, amelyet az Ullmannok csak azért folytatnak ilyen elszánt eszközökkel, hogy az egykor számukra nagyszerű üzletnek bizonyult pozíciójukat az oradeai hitközségben keresztül ismét visszazerezzék, hogy továbbra is az egész erdőlyi zsidóság hátlan sáfárjai legyenek. *Ez a hitközségi terror csak eszköz, mert a főázelet a Központi Iroda lenne, ahol Ullmann Ábrahám elnök szeretne lenni, hogy ott évi egymillió lelt legyen el, a checherek és más jóvedelmek révén. Ez vízi őket a drótsövényekre. Ez ed nekik elsánlászógot, mert a hitközségek mögábellát; a cukor, a Stollwarch, a pászka, meg Ceres, meg Franck, ecel és ki tudja még milyen checherek busás jóvedelme a nagy szent cél.* Ezért mentegetik a Tórá, midzben Fuchs Benjám főrabbi, ezt az ösz, beleg ferül, aki az ország legnagyobb hitközségének élén áll, végsőkéig elkeserültek és még beleegbék teszik. De mit nekik emberélet, mit nekik emberek százainak és ezreinek felháborodása, mit bánják ők, ha őszze is omlik a hitközség, csak a templomudvaron levő szesz és egyéb rakláraik maradjanak épen. Hogy le lehessen raktározni mindazt, mit a zsidóság szerzeszek.

Szögyenteljesen szomorú eset ez, de ki kell nyitni a lályogot, a sebet fel kell szakítani, mert nincs más mód arra, hogy ezek ellávozozanak és a becsülteles morál legyen ismét urrá az oradeai és az egész erdőlyi zsidó közéletben!

— **Az illegális bevándorlók elleni vadászat újabb eredményei: 3 halott és 80 letartóztatás.** Bucuressti. — Román és olasz kikötőből 300 zsidó fiatalember utnak indult Palesztina felé, azonban nem kaptak angol vízumot. Pircus kikötőjében gyűltek össze és kibéreltek egy görög hajót, amely egy éjjel a görög határszök tudta nélkül el-távozott a kikötőből Haifa irányába. A hajó éjjel ért a palesztinai vizekre és ott csónak segítségével akart a 300 emigráns partra szállni. Az angol hatóságok azonban tudomást szereztek félrvőrök és vontalóhajókat és motorcsónakokat küldtek a nyílt tengerre a csónakban ülők elfogására. Fényszörök világa mellett valószós vadászat kezdődött az emigránsok után, melynek során egyik csónak fel-fordult és a benne ülő 3 fiatalember megful-

ladt. Végül a hajót elfoglalták és 80 emigránst elfogtak míg a többieknek sikerült partra szállniok és a palesztinai földön elülloök. A görög hajót bevontatták. Haifa kikötőjébe, a kapitányt elfogták és öt évi börtönlre ítélték.

— **Szörnyű nyomor a thráciái zsidóság között.** A Dardanélak vidékéről és a örök Thráciából érkező utasok borzalmas képet festenek az itt élő zsidó lakosság nyomoráról. A zsidó családok százi fedél és élelem nélkül sanylódnak. A kereskedőknek nincs árjuk, de nincs pénzük sem, hogy bevásároljanak. A szögyenyseg leirhatatlan. Különösen kritikus a helyzet a küszöbön álló tél miatt. Több, mint 100 görög-zsidó családot utasítottak ki az új örök törvények értelmében, akik nem üzhetik többé, mit idegen állampolgárok foglalkozásáikat. Ekv szalonkít zsidó képviselő intervenál már Kyrkos görög belügyminiszternél, hogy a visszatérő zsidó családok elhelyezkedését segítse elő a kormány. Kyrkos kijelentette, hogy a görög kormány nem tesz különbséget keresztény és zsidó poldárok között és a kormány gondoskodni fog, hogy a zsidó menekültek segélybe részesüljenek.

— **A szovjet nagy vallásellenes propagandája Ros-Hasonokor.** Moszkva. Szovjetorszorzágban a Roshasanát is arra használják fel, hogy a zsidókat elléritsék a vallás gyakorlatától. Moszkvában az egyetem és főiskolák hallgatóit a vallásellenes liga roshasana napjaira mozgósította. Elrendelte, hogy a zsidó lakosság között vallásellenes lémekről tarlsanak előadásokat. Az akció természetesen a jidis altheista társulat, az „Apikojres” indította be. A liga folyóirata keserüen panaszodik fölött, hogy ebben az érben a zsidó kommunisták nagyon féltének voltak, úgy hogy a szovjetunló különbözt városokban a zsidó vallási körök megint vezető szerephez jutottak a népnél. Hasonló „panaszokat” közöl a szovjet íbbi jidis újságja is. A Minsken megjelenő „Octabr” nevű jidis újság közli, hogy a Fehéroroszországban élő vallásos zsidók erős agiócióit fejelték ki a fiatalság köztől, hogy a nagyünnepeken ne dolgozzanak és látogassák inkább a zsinagógákat.

— **Eljegyzés.** Szedő Péter, Oradea (Nagyvárád) eljegyezte Blunnenfeld Irénkét Sátoralfajhelyről.

— **Férjhez adnám 300.000 lei hozománnyal** rendelkező szép és nagy műveltségű leányomat komoly hivatalnokhoz, vagy kereskedőhöz. Cím a kiadóhivatalban.

EZU S menorák gyertyatartók, serlegek, szövészökök, Templomi kegyeszek,
bármily művészí kivitelben legolcsóbb árban,
Gyártása és eladása:
„Tacumul” ezüstáru gyárban
CLUJ, Strada Gen. Neuculca No. 8.

Fertöszötlő ova tö-el tápálja Szt. László fertöllenítő telet szappan

Csőd előtt a satumarei hitközség...

Ugyáltszik, hogy Satumare ortodox és chassidikus zsidósága olyan harcok lövőit él, amelynek lecsillására egyhamar nincs remény. Ez azt senki más nem tudja, mint a főrabbi elszánt hívei, akik ugylátszik tervei ellen dolgoznak a hitközség érdekei és anyagi összecsomlásán. Nem is képzelték máskülé el, hogy ültelemberek, akik a magus ültelők nagy szerű kövülettel vezetik, vegyont gyűjtenek, hogyan nyugosznak abba bele, hogy egy hitközség, amelynek adóssága már eddig négy millió, újabb negy- és adósságokat halmozzon fel, D. óra a hitközség ere szomorú anyagi helyzetét. Még mindig újabb és állandó havi 60.000 lei deficit van a rendes költségvetés keretein belül, a folyó kiadásoknál, ami évente újabb 720.000 lei többletkiadást jelent. Előre látható volt mindez. Hisz a comissa térítésre és az ezen keresztről beérő szál előbbi instalálást költiségei, a főrabbi, mint ros-beszedin, a főbbi daján, melytől s még ki tudja milyen újonnan kreált állásokkal a 4.000.000 leire fokozott hitközségi adósságokat, a 400.000 leies évi kamton kívül, még sok más rendszeres kiadásokkal fokozta.

Azonkívül 2 házat vettek — mint már megírtuk — amelyet a főrabbi nevére írtak, amire a hitközségnek évszázados történelme nincsen példa. Ezen új területben pedig ezideig egy millió költiséggel új templom épült, amely tőle alatt is van. Dobálóznak a százezrekkel és milliókkal és a satumarei zsidó emberek keservesen nyögnek a rendkívül súlyos terhek alatt és nem kell matematikusnak és nem kell zenésztársi ízeletembernek sem lenni, hogy megértsék és megállapítsák, hogy el kell következni annak a napnak, igen rövidesen, amikor teljes felfordulás lesz úrrá ebben a hitközségben. Anyagi és erkölcsi anarchia. És ennek előérése végeit folyik minden. Tervszerű rombolás, hogy azután a romokon az ő elvük arasson diadalt. A nagy áskénáz hitközség, annak mentalitás, anyagi beállítottság, szervezőtlenség kétségtelen magya alá telési majd ez a könnyelmű gazdálkodás és hogy azután mi lesz, azt csak a jó Isten és Satumare főrabbija és annak hívei tudnák telán megmondani.

Jellemző, a helyzete az a harc is, amely ma a két frakció között fennáll. A régi „el-lenek” annak idején, az instaláció után azt hirdette meggyőződéssel és hittel, hogy vége lesz ezentul minden nézetitérésnek, elvégre: felfelé egymagát el állított vallásos zsidó nem is lehet egyebet. De keserves volt a feltebrés. Hol van béke?

Es lehet e béke a tűz és a víz között? Lehet e béke ott, ahol a választási választása úgy történt, ahol a választók listáját, nem a ténylegesen fizető adótok jogai alapján, hanem a többség érdekében „megdolgozott” — tulajdonlag hitközségi adót nem fizető — listája alapján állították össze. Lehet e béke ott, ahol a jegyzőkönyvhamisítás nem tartozik a bűnök köré. Jellemző példaul a „Nepünk” esete. Kiadnak egy nyilatkozatot, amelyet a vezetőség sohasem emelt határozzatá. De egy-két terror-embernek nem fontos, hogy van e határozat, vagy nincs, a lényeg a machlojke és leadnak egy lapban rágalmozó nyilatkozatot, amely apokrif vcll. Azt soha senki nem hagyta jóvá és nem írta alá. Természetesen erre jött a híteles cőfolat, mire újból kiadnak egy teljes illegális jegyzőkönyvet, amely újabb forrongást okoz a hitközség vezetőségében. Kifakadnak a régi sebek és a két párt ismét egymással szemben áll és farkasszemmel néz. Végül nyílt plénum elé kerül a dolog, amikor Rosenberg Sámuel, első helyes szemébe vágja Freund Józsefnek és társainak, hogy teljesen illecelesen, minden hitközségi jogszokást erucicsépőpán jártek el, amikor őt dezavualták. Egy pillanattal sem bírja a jegyzőkönyvhamisításokat, mivel az általa a Népköztudományok nyilatkozat a tényállásnak megfelelően történt. Tiltakozik, hogy egy haruz beállítással, haruz jegyzőkönyvek készítsenek és ha azt nem korrigálják, egy sajtó repulációja érdekében egy pillanattal sem tűri, sőt a főbbi áskénáz vezetőkkel együtt

kényszerül otthagyni ama vezetői-élet, ahol hamisan megszöveggették és meg nem történt kövülettel skatják a közvéleményi félrevezetni és őt dezavualni. Beszede során a főbbi áskénáz vezetők általános helyeslése mellett — rámutat arra, hogy anélkül is szinte menhellen helyzetbe jutott hitközséget nem csak anyagiakban lesztek lönlkre, hanem meg nem történt határozatok közlésével, a hitközség erkölcsi bársát is labilissá lesztek és ha tovább is azon mesterkednek, hogy a velük együttműködő áskénázvezetőket a nyilvánosság előtt megszégyenítsék, úgy nincs értelme továbbra is az ilyen egyoldalú együttműködésnek. Rosenberg Sámuel és Weisz Elemér el-telér tsztszükségülről lemondottak és csak ogy feltelettel hajlandók tovább dolgozni a hitközségi vezetőséggel, ha elszenvedett sérelmeikért, úgy ók mint a főbbi áskénáz vezetőkért megfelelő elégtételt kapnak.

Az új örök léma

Careiben több rendőr volt a nagyünnepeken a templomban, mint hívő

Careiben (Nagykaroly) a nagy ünnepek alatt furcsa hangulat uralkodott a templomok téjében. Ott ahol régebben az ájtatos odas, az igazi isenfélelem uralkodott, ott most jölmeg-termett, less rendőregények csizmái ütölték a takust, az előimádkozó szavaihoz. Ha egy viszonyokkal ismeretlen ember került volna véltellül Careibe Roshasonohor és Jomkipurkor, csak nem értele volna meg, hogy száz meg száz ember a szabad ég alatt éjtatoskodik, meg egy sátrban összeszorulien, míg a nagy templomban alig 30-40 hívő lézeng, de ugyanennyi rendőr is ül ott és vigyáz, hogy „rendben” végezze el mindenki imáját. Legalábbis a viszonyokat nem ismerő így képelle volna. De a valóság az, hogy a rabbi körül harcos eredménye, hogy így néz ki a carei hitközség még ezekben a nagy napokban is. Kér, hogy Teitelbaum főrabbi ur könnyei csak a satumarei templom köveit áztatta és nem ment át sírni Careibe is, hogy megírassa azt a rombolást, amelyet hívei szerveztek meg, az Ó nagy, sőt legnagyobb dicsőségére.

Az egységes zsidó lista győzött a jeruzsálemi választásokon

Jeruzsálem. Szeptember 26-án folytak le a nagy izgalommal várt községi választások Jeruzsálemben. Az ideai választások az új közigazgatási törvény jegyében zajlottak le, melyek az eddigiénél szélesebb autonómiát biztosítottak a városok számára. A zsidóságnak sikerült megőriznie egy-egyét, míg az arabok két nagy táborra szakadtak. Ragheb Bey Nashashibi, Jeruzsálem volt arab polgármestere, ezen a választáson megbukott, amit zsidó és arab körökben egyaránt a választás legjelentősebb eseményének tekintenek. Az egy-éges zsidó listán három tanácsos választottak meg: Samuel Endel, Hyam Solomont és Josef Hachmashvill. A fenti három zsidó tanácsoson kívül a jeruzsálemi városi tanács tagjai lesznek még Isac

Templom és temetőgyalázások Németországban

Prága. — A saarbrückeni Deutsche Freiheit című lap nemzedék berlini forrásból közli a következő jelezést:

A zsidó újév napján Németország több városában támadták meg a náciak a zsidó temetőket és templomokat. Schwäbisch Gmündben a rohamosztágosok behatoltak a zsinagógába és szétullták annak egész berendezését. A kegyzereket az utcára vitték és ott gyanú fiztek belőlrük. Szelszaktívva és szétlörve szorították szét az utcán a templomoktól elrabolt tárgyakat. A merénylet után összekergettek a zsidó hitközség tagjait és a rohamosztágosok

(Egyébként ezekre a sorozatos incidensekre még vissza fogunk térni.)

A szomorú állapotokra jellemző, hogy a nagyünnepeket megelőző szombaton, amikor Teitelbaum Jaél főrabbi a templomba vonult a chasszid híveivel hogy ott beszédet tartson, a hitközség régi tekintélyes vezetőiérjai, Frank Mihály az élén szemöl s embe megmondották főrebbinak, hogy szivesen vennék, ha a főrabbi ünnepi prédikációjáról eltekintene, mert hi veinek a nagytemplomba való hírtelen benyomulása megzavarná a templomi imarendet.

A satumare hitközség — mindezekből látható — tovább halad a züllés útján. Az erkölcsi megsemmisítést biztosítja a sok nyilvánvaló jegyzőkönyvhamisítás, a sok törvénytelenség és botrányos erőszakotodás, az anyagi halált pedig a havi 60.000 leies deficit és az újabb milliók fölszázes kiadások.

Szegényi jobbszoros érdemes satumarei zsidóság! Nyör a nagy terhek alatt és eredmény csak a teljes összeomlás lesz...

Most, hogy az ünnepek elmúltak, pillanatnyilag a chasszid párt comissa Interimareja uralkodik, de azon gondolkoznak, hogy vajjon min is uralkodnak. Mert a hitközségnek bevételre egyáltalán nincsen, mert hiszen minden gabella-jövedelem a szaplancai rabbi által oda-küldött sakterhez folyik be. Az pedig elég kóser, azt nem lehet ászzerolni és ha lesztek is ez, nem veszi a közbizony komolyan. Többiben iriuk már, hogy ez a harc csak a satumare főrabbi vereségével végződhet. Mert ellenfele szintén chasszid, szintén olyan szívós és nem lehet semmiféle hálás „pose” szólammal elnémitani. Végül Kassovitzék átadják majd a helyüket, mert a hitközség csődöt nem fogják tudni elkerülni. Es akkor talán nem lesz többi harc. Bár a rendőség tagjai szeretnék, mert addig sok pénz látnak a carei zsidóság-tól. Meg mindenhol örülnek neki, akik ennek a harcnak csak hasznát látják és élvezik.

Igy néz ki Carei a szent ünnepek alatt és után...

HIREK

A „Nepünk” cikkeinek utannomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5695

Péntek: Tischni 26, október 5.
Szombat: Tischni 27, október 6.

Heti szidra: כראשית
Heti háftóra: כה אמר ה'
Roschodes bens: מרכיבן החדוש

Szombat kezdete:

Üzlet bezárás 5.40
gyertyagyújtás 5.50
Isentiszlet kezdete 5.55
Szombat befejezése 7.00
Rosch-Chodes: קדוש Kedd és Szerda

Búcsú egy harcos barátunktól...

Salom Efraim Rath... 1915 ben üdvözöltük, amikor az orosz csapatok, mint „szőzhenper” rohamok előre a Kárpátok felé és a zsidó menekültek zsidószordok a világ minden részébe. Akkor került Efraim Rath ide hozzánk Erdélybe. Tízesszám, helkszava, jómódú hirdetője volt az első perctől kezdve Cionnak. Eire mifelnak nem ismerék ezt a fipust. Nálunk, ha volt is „elkes” cionista, hogy is arányolt az Efraim Rath tekesedésehez? Csak halk gyűjtés volt a bator szónoklatunk, amikor összehasonlítottuk azokkal az izzó szavakkal és temperamentummal, amellyel Rath rendelkezett.

Mi és ki volt Rath, ezt meg kell mondjuk most, amikor eltávozik tőlünk, hogy végleg Palestínába telepedjék le.

Rath volt a cionizmus élő lelkesereje. Oradea és sok ízben egész Erdélyben is, Rath volt a mintaképe a vallásos cionistának, aki az élet minden megnyilvánulásában belevitte ezt a lelke legmélyén szunnyadó igazi érzést. Ha dolgozni kellett: itt van Rath. Ha szervezni kellett: itt van Rath. Ha utazni kellett: propaganda utaz: itt van Rath. Ha héber újság kellett: itt van Rath. Ha Keren Kájer megh gyűjtés kellett: megint Rath. Ha Keren Hájjessevonitást kellett: gyertánk Rath. Ha via volt és a vezetők egymást szidták, őt út sápadtan, fejét szivel és fellelte az Esmel. Soha senkinek nem hazigelt, soha senkinek szerkerét nem foita, csak mindig, mindenkor és mindenekfelett: Cion volt az ő barátja, ideája, lázáma és hajzóereje. Mennyi beszéd és mennyi idő, mennyi tűz és mennyi émenésztés van ebben a Rath Efraim-nak.

Es most, hogy elmegy, mondjuk meg, hogy talán az utolsó látózik el körülünk, akik igazat órók voltak az őzelleitől vallott nagy eszmehirdetőnek. Mert, amint mindenkor és mindenhol felhasználjuk az ő páratlan rátermettségét, tüzet és lelkesedést, amit Rath már nem is személy volt nálunk, hanem fogalom, azire az ifjuság ezrel lelkesült, fizette és harigított, azonképen mindenkor köznyelvése nemlenni el az ő napi gondját melléit. Azt ríkan kordhezűk löte, hogy mi csinált otthon, hogy mielő el? Es ő mindig szery volt és ilyenkor csendes és zarkozott. Azt hitták, hogy Rathnak nincsenek házbérgondjai. A. t. hitük, hogy őt — mint a régi próféta — egy erébe yes títgele élteti a városon kívül. Bebeszéltek magunknak, hogy 5 egy „angyal”, akinek küldetése van, de sohasem eszik húst és nem kell neki kávé.

Ez a mi bűnünk, régi, még régebbi cionistáknak. Rathnak mindig ott kellett lenni. Amikor a helyiség kúcsa kellett: wo ist Rath? Ha szónok kellett, kom nem sen Herr Rath? Uzenni, jónni, menni — de, hogy mielő el, Te Rath? ezt alig kérdezte meg tőe valaki.

Es jellemző reánk, egész Erdély cionista közéletére, hogy egy ilyen végtelenül tehetséges, lelkes, borsúleles cionistát nem tudnunk úgy ellátni, ahogy kellett volna. Hagyjuk, hogy menjen az Ósülnháza. a nova vége és életcélja vizskit, pedig itt kelene tartanuk. Mert bizonyos, hogy amit itt volt, úgy veltük, hogy természetesen, hogy Herr Rath itt áll rendelkezésünkre és figefának gyámocséval táplálkozok. De ha majd ott lesz, visszaszrijuk majd, hogy mennyire hiányzik, mennyire nem tudjuk őt pótolni, mennyire fogalom lett a Herr Rath, aki órága pénzén sen fogunk tudni pótolni. Nem miat lelkes elváról, sem mint kiadó hébrisítást, sem mint degnit, szeryn, borsúleles ember. Ilyenek vagyunk mi, lények vagyunk. Csak úgy, csapunk. Ók nem csak ebben a hátrügyben és nem csupán csak Rath-al szemben. Hanem mindenkiell így bának a zsidó társadalom. Ha önellenül dolgozik, akkor is marjakk, ha meg feladoz minden el végtel azt kéri, hogy előlölő naplaji, éveit legalább száz kenyérral honorálják, akkor megint azati teljele a vánd a „mogalom” háfán akar éle. Es azt parbeszéljük. Ók az önellenek, akik különben kíméletlen harcolt vinnak minden embertársuk ellen, az ügyvédi kolamérís, az orvosi hőmérő, vagy a kereskedői rőffel kezükben. Igen, ilyenek vagyunk mi, vajomnyien és ezek a társak, komisz állásponitnek áldozalaj, szenvedő meg-szédült próféta, megintuljait és megkritizáljait a sok rátkok, akik körülülünk voltak, annak és hála e-Condriselésnek — mindig is lesznek. Pedig ezek vi-

szik előbbre a világot, nem a rideg áletések, a minden számított, a pénz szolgált és lantellő. Ezért kell elmenni Rathnak is. Bankell helyett, itt kellett volna tartani. A búcsu helyett rendes existenciát biztosítani neki. Hogy „Herr Rath” ne menjen el körülünk fájo szivel, amivel — bevalljuk — löbbel vesztünk mi el, miat amennyit ő vesztit. Ó elvezett a legutóbbire cupion közbiznyos elvárókat — mi pedig elvesztjük Herr Rathot.

De azért 20 év után újból melegen köszönjük: Salam Herr Rath! L. hitraoi!

— Streicher tovább folytatja vevád rágalmain. Nürnberg. — Julius Streicher lapja, a „Stürmer” az utóbbi időben már olyan fékevesztetten izgat, hogy néhol még a nemzetiszocialista halóságok is kénytelenek megakadályozni terjesztését. A német követségek kérelmeire külföldre már rég nem engedik ki, mert igen sok kellemetlenséget szerzett a nemzetiszocialista expozitúráknak, most már azonban belöldön is gyakori, hogy beüliják terjesztését. Csak legutóbb adunk hírt arról, hogy Masaryk cseh szlovák köztársasági elnök sértelése miatt rövid időre befilólták, most pedig Bresleuban vonták meg terjesztési jogát. Ez semmitlen sem akadályozza azonban Streicher-t, hogy változatlan intenzitással ne folytassa antiszemita izgalmsait. Különösen az őrtlí szexuális pornográfiaí izi a „Stürmer”. A legképtelenebb nemi vádakkal illeli a zsidókat és illusztrált képekben számol be a zsidók által folytatott orgiákról. Legutóbbi számában egy három éves keresztény kis leány megbecsületlenítését ír, amelyet állítólag egy zsidó követelt el. Ehez az esethez a lap megjegyzi, hogy a Talmud és Sulchan Arach a három éves lányok megbecsületlenítését előírja és megengedi. A Stürmer végül a következő fel, hívást intézi a német szőlőkhöz: „Német szülők! Aki leányát a zsidóhoz szolgálatba adja, a pokol tűzébe és romlásba viszti gyermekeit. Ezren és ezren jártak már így. Tisztán és egészségesen kerültek a zsidókhöz és beteg, romlottan, erkölcselenül kerültek tőlük el.”

— A német csatahajók lobogódalának zsidó a szerzője. Néhány nappal ezelől ünnepelte a Harmadik Birodalom a skagerraki tengeri csata évfordulóját. Az emlékünnepségen résztvevők e rei lelkesen énekeltek a híres német lobogódal, amelynek lébbi refrénjé: nemzeti dalként ismeri és daloja a német nép apraj-nagyja:

Ihr wollen wir ergehen sein,
Gelreu bis in den Tod,
Ihr woll'n wir unser Leben weihn,
Der Flagge schwarz weiss-rot.

Most pedig áruljuk el, ki ennek a dalaak a szerzője. Földi maradványait ott pihennek a berlini zsidó temetőben és sírja fölött a di szes emlékoszlapon a következő felirat olvasható: Robert Luderer szül. 1825, meghalt 1886. Itt nyugszik a lobogódal költője, amellyel „ajkukon a német matrózok a háza dicsőségéért harcoltak és haltak meg.” Es ezt a zsidó agyban születtei lobogódal még máig sem „gleichschajlolták” a németek.

Micsoda feledékenység ez?!

Comunitatea Izr. Orth. Aut. din Cluj.

No. 761—1934.

בה בני הרליחה תרצ"ד לפ' שוחט קאנקרוז!
ויר ובען איינען שוחט ראשון בודק מוחה תח ויר"ש מרבים. דער פאסטען איז ערשט צו בעועטען. געדאלט לויש איבעראינקומען. אפטרעטע מיט קבולת אברישפטען אונד נאכוויי איבער ביהעידיגע וירוקאמקייט. נעכסט אונזע פאן אלטער. פאמיר לענעששאנד אונד שטאטסברודערשאפט וירד בו ירח השנה בעל איינצרייבען. נור ואלבע מענען זוך אום דען פאסטען בעווער. בען דיע פאציגלויבע בעלי תפלה אונד בעק זינד. דאס פרויעראים דער אייט. ארטה. וירישען געמינדע. Biró Andor, לöffler, פרויען מקערטער

— Börtönbe küldték az elmét... A brit akadémia elnöke, dr I. W. Mackail, az évi közgyűlésen tartott beszéde során ezt mondta: „Az akadémia hivatása az, hogy fenntartsa a tudomány színvonalát. Különösen fontos ez a mai időben, amikor eláraszt benűniet a sekély kultúra. Most megkülönböz-telt kötelességünk megvédeni a tudomány birodalmát ama veszély ellenében, amely olyképen fenyeget, hogy azokban az országokban, amelyek egykor az emberiség központjai voltak, a börtönbe küldék az elmét... Mi egy olyan birodalom polgárai vagyunk, ahol nincs különbség zsidó és görög, árja és szemita közt. A mi országunk egyetemes és a faj, amelynek gyermekei vagyunk: az emberiség.”

„Elastic“ A. Dalky & Co. Sibiu
első romániai rugó-, reszelő-, fejsze- és kapa-gyár.
Telefonszám 34. — Str. Puizerariei 1 sz.
Automobilrugók
Kocsirugók
Mozdonyrugók
Villamosvasuti rugók
Csavarrugók
Villamosvezéktartó vasak
D. C. és újragyott reszelők
Fejszék, csáknások
Súlyok és bunkók
Kalapácsok
Bárdok, dexlik
Ásóok és kapák.

Készlekküli borotválkozáshoz csakis a „LEVANTE-POWER” borotválógépet használja.
Szaglatlan, higienicus, biztos hatása. Ügyeljen a márkára:
„LEVANTE-POWER”

ÖNTÖZGESSE... AKKOR KINÓ HA EGGER PETROL AZ ÖNTÖZŐ

Kérjük mindenütt az „ALBA-IULIA” antiszeptikus pipere szappant
Kézműsáshoz használjuk az olcsó és kiváló minőségű medve védjegyű „URSUS” szappant
Gyártja: Breckner János r.-t. Alba-Iulia

RÖVID HIREK

FOKÓLD. A délafrikai zsidóság ismert vezetőjél Louis Gradenert választották meg...

LONDON Hívalóságos statisztika szerint a Bibliát eddig 667 nyelvre fordították le...

FRANKFURT. Az itteni lapok „Követéreméltő példát” gyarant hozzák Hesslerlól...

NEWYORK. Gustáv Oberlander pennsylvaniai polgár, aki egymillió dolláros alapítványt létesített a Németországra való barátságos kapcsolatok...

BERLIN. Amint a „Völkische Beobachter” írta, a szeptember havi tervezett pártja kongresszus megkezdését elhalasztották.

PÁRIS. A tudósai La Marsa városi tanácsa a mozlam Saouche javaslatára 500 frankot utalt ki...

RIGA. A lett szabadságharcok résztvevőinek, törvénysen megszervezték éremnyel, jelképet és földst adóznak ki...

KOWNO. Mint ismeretes, a litván halóságok az összes cionista ifjusági szervezeteket beöltötték a köznevelési feladatok...

PRAGA. Az utóbbi időben a prágai német náció újra léhas tevékenységeit folytatják...

BAODAD. Bocrában egy „zsidó Messiás” írné fel, aki egész hélen át böjti és csak péntek este a szombat szünetére eszik keves zöldséget...

TEL-AVIV. Tel-Avivban mozgalmat indult egy ortih, hihetően létesítési érdekében...

BUDAPÉST. Mihály István, ismert antiszemita képviselő egy új napilapot indított „Uj Magyarország” címen...

A vörös harc Isten ellen. Moszkvában a Jomkippur napján telve voltak a zsina gófogák és teli voltak a vallásellenes kommunista gyűlések...

A jugoszláv zsidóság — a számok tükrében. Beograd. — A jugoszláviai hitközségek szövetsége igen érdekes statisztikai adatokat közöl az ország zsidó lakosságának eloszlódásáról...

NEWYORK. Gustáv Oberlander pennsylvaniai polgár, aki egymillió dolláros alapítványt létesített a Németországra való barátságos kapcsolatok...

BERLIN. Amint a „Völkische Beobachter” írta, a szeptember havi tervezett pártja kongresszus megkezdését elhalasztották.

RIGA. A lett szabadságharcok résztvevőinek, törvénysen megszervezték éremnyel, jelképet és földst adóznak ki...

KOWNO. Mint ismeretes, a litván halóságok az összes cionista ifjusági szervezeteket beöltötték a köznevelési feladatok...

PRAGA. Az utóbbi időben a prágai német náció újra léhas tevékenységeit folytatják...

BAODAD. Bocrában egy „zsidó Messiás” írné fel, aki egész hélen át böjti és csak péntek este a szombat szünetére eszik keves zöldséget...

TEL-AVIV. Tel-Avivban mozgalmat indult egy ortih, hihetően létesítési érdekében...

BUDAPÉST. Mihály István, ismert antiszemita képviselő egy új napilapot indított „Uj Magyarország” címen...

ZSIDÓ HUMOR ÉS KISZSIDÓ TÖRTÉNETEK

A rejtelny

Egy Rebberől mesélik, aki hosszú idővel ezelőtt nagyobb utazást tett. Akkor a vonat még a jövő zenéje volt...

Képzelnék hát a Rebbe aggodalmát fél drága lovat illetően...

De azért a Rebbe sem tudott aludni és ájtéljában kikifált az ablakon:

- Smuli, Smuli, mit csinálasz?
- Mit? Gondolkoztom.
- És min gondolkodol?
- Azon gondolkodom éppen, hogy ha egy gyertya végeig ég és elalszik mi lesz abból a sok fénnyől, mely ottan kiszállt?
- Jól van, ím, csak gondolkozol tovább.
- Két óra múlva a Rebbe ismét kikifált:
- Smuli, Smuli mit csinálasz?
- Gondolkoztom.
- Azon gondolkodom éppen, hogy ha az ember szegyet ver a deszkába és a szegyet kihúzza, egy lyuk nyílt-e? De hogy lett a deszka, mely addig a lyuk helyén volt?
- Jól van ím, gondolkozok csak tovább.
- Halnalláiban a Rebbe ismét kizsól:
- Smuli, Smuli, mit csinálasz?
- Gondolkoztom.
- Ugyan mitcsodán?
- Azon, hogy egész éjjel itt ültem, gondolkoztam és most — hova futott a két láb?

Modernizmus

Ez a történet ellenben éppen a vasutak idejéből származik. A vasut volt az első apókajász, mondhatók a vagonok és a járművek látszatát a városba hordták...

Rebbe Or mindig posztikokat és midrásokat magyaráz, holott az új rabbi mi gyönyörűen beszélnek arról, hogy Freihelt, Gleichheit, Brüderlichkeit...

Rebbe Or mindig posztikokat és midrásokat magyaráz, holott az új rabbi mi gyönyörűen beszélnek arról, hogy Freihelt, Gleichheit, Brüderlichkeit...

Kölcsonhatás

A lublini Cadikkel kapcsolatosan beszélik. Az ő idejében volt egy vándor magán, kinek kevés szerencséje volt...

Már három napja nem kerestem semmit és ráadásul éppen mikor egy beszédnek közepén tart, hirtelen futott, hogy a városba érkezett a lublini Cadik...

Rebbe Or mindig posztikokat és midrásokat magyaráz, holott az új rabbi mi gyönyörűen beszélnek arról, hogy Freihelt, Gleichheit, Brüderlichkeit...

Rebbe Or mindig posztikokat és midrásokat magyaráz, holott az új rabbi mi gyönyörűen beszélnek arról, hogy Freihelt, Gleichheit, Brüderlichkeit...

Legalább fogalma van róla

Egy rabbi a minap egy gazdag és modern világi elveket feltöltött hivőtársi beszélgetés közben megbeszélte: Sagen Sie Herr Director, plüsen Sie auch Eszrog zu kaufen?

Wann soll ich einkaufen? — Igen, azonnal! — Vagy kiküldte tudósilóját Berdicsyevbe és ott a cadikke személyesen mondta el a legendát...

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL: ORADEA. Szerkesztő: Főszerkesztő: Felelős szerkesztő: WASSERSTROM SÁNDOR LEITNER ZOLTAN

Megdőbönt az olvasó...

Hírek érkeznek hozzánk mindenfelől olvasóink köréből. Legutóbbi számunk hírei, cikkei döbönöket kellettek mindenfelé...

Templomaink áhitata, rendje, csendje és tisztelése hull lassankint a porba. Míg régen, egykor apró kis községek jelentékelen Beth-hamidraiban örémehetelt meg előbbre kisebb cselepeté, addig most sok ezer hívőt szólító hítközségek díszes ornamentikója nagytemplomokban lett úrrá a országban...

Miért avatkoznak bele? A Saarvidék szövazni fog január 15-én. Arról fogja a lakosság megmondani a véleményét...

Miért avatkoznak bele? A Saarvidék szövazni fog január 15-én. Arról fogja a lakosság megmondani a véleményét...

A zsidóság két nagy jóakarójának tragikus halála

Sándor király és Barthou külügyminiszter meggyilkolása

Az egész művelt világot megdőböntette az a történelmi esemény, amely a marsellei kikötőben zajlott le. Október 8-án délután...

Engem a magam baja érdekel...

Nem lehet mindég a felegyek között járni és nem lehet állandóan a sarat laposni. Nem lehet és nem szabad, mert a zsidó tízezrek nem járnak a felegyek között és nem csapognak nyakk sárban...

kabát kifordítása. Politika? Urak huncutsága. Már amilyen urak, ahik a zsidó politikát üzik. Áhitat? Már amennyire a verekedéskehl lehet maholnap egyáltalán állatostkodni...

Kenyer kell raboszaj, kenyér és nem üres malaszt... Miért avatkoznak bele? A Saarvidék szövazni fog január 15-én. Arról fogja a lakosság megmondani a véleményét...

Miért avatkoznak bele? A Saarvidék szövazni fog január 15-én. Arról fogja a lakosság megmondani a véleményét...

Miért avatkoznak bele? A Saarvidék szövazni fog január 15-én. Arról fogja a lakosság megmondani a véleményét...

szólitással kezdődött: „Deutsche sprechen zu Euch!” Eddig renđen van. Az ellen sem lehet kifogásunk, hogy megfelelő szabakkal lnak a fasizta barbarizmusról, amely alatt Hitlerország nyög. Meg a szellemi pogromról, amely megfojt minden szabad gondolatot...

szólitással kezdődött: „Deutsche sprechen zu Euch!” Eddig renđen van. Az ellen sem lehet kifogásunk, hogy megfelelő szabakkal lnak a fasizta barbarizmusról...

Miért avatkoznak bele? A Saarvidék szövazni fog január 15-én. Arról fogja a lakosság megmondani a véleményét...

Miért avatkoznak bele? A Saarvidék szövazni fog január 15-én. Arról fogja a lakosság megmondani a véleményét...

A zsidóság két nagy jóakarójának tragikus halála

Sándor király és Barthou külügyminiszter meggyilkolása

Az egész művelt világot megdőböntette az a történelmi esemény, amely a marsellei kikötőben zajlott le. Október 8-án délután...

Engem a magam baja érdekel...

Nem lehet mindég a felegyek között járni és nem lehet állandóan a sarat laposni. Nem lehet és nem szabad, mert a zsidó tízezrek nem járnak a felegyek között...

A zsidóság két nagy jóakarójának tragikus halála

Sándor király és Barthou külügyminiszter meggyilkolása

Az egész művelt világot megdőböntette az a történelmi esemény, amely a marsellei kikötőben zajlott le. Október 8-án délután...

Engem a magam baja érdekel...

Nem lehet mindég a felegyek között járni és nem lehet állandóan a sarat laposni. Nem lehet és nem szabad, mert a zsidó tízezrek nem járnak a felegyek között...